EN JUANET DE L'ONSO

RONDAIA D'EN JORDI DES RECÓ (ANTONI M. ALCOVER)

AXÒ ERA UN FADRÍ VEY, TAN POCH AFECTAT DE FEYNA COM UN CA DE GARROTADES, PERÒ QUE'S PEDÁS NO LI BASTAVA PER PODER FER LA VIDA DEL CANOT. DUYA GENOYERES COM ELS ASES, ERA LO MÉS TOXARRUT.

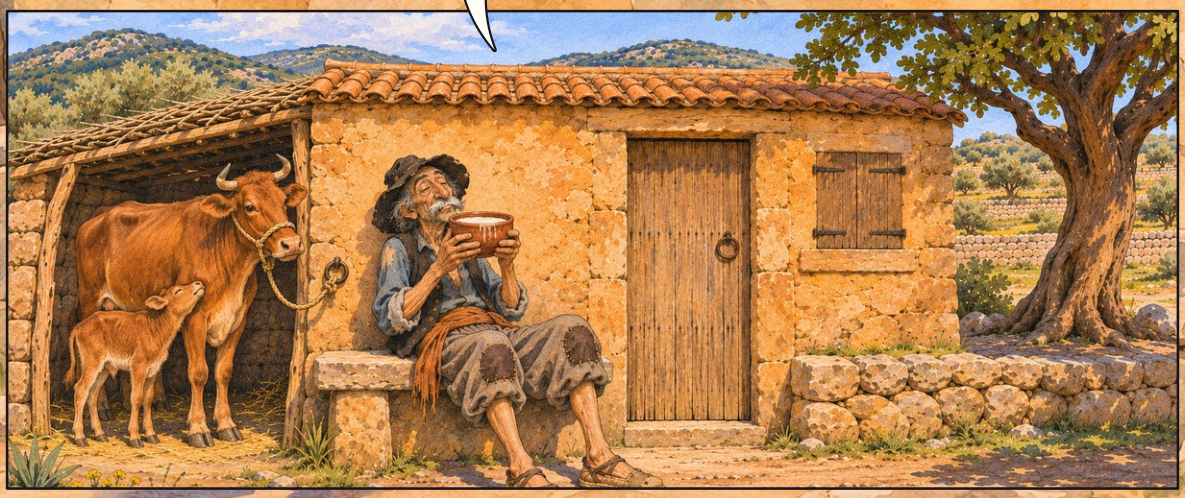
UN AMICH SEU LI DIGUÉ:

JO, SI FOS TU, ARMARÍA UNA VACA: TE FARÍA UN VADELL, QUE'L PORÍAS VENDRE, Y LLAVÒ TE MANTENDRÍA DE LLET.

ARMÁ SA VACA, QUE LI VA FER UN VADELL. LA MENAVA A PASTURAR, LA MONYÍA, Y ¡VENGAN BONES ESCUDELLES DE LLET!

SOBRE TOT, JO FAS HORA PER LLEGO; ESTICH COM UN PATRIARCA. ME PENS QU'ENCARA'M CONVENDRÍA CASARME.

CERCÁ UNA ATLOTA JOVE, BEN JOVE, Y S'HI CASA.

ES METEIX DIE DE CASATS, L'ENVÍA A PASTURAR SA VACA.

S'ATLOTA NO S'HI ERA VISTA MAY, Y LA PERD DINS UN UYASTRAR.

CERCA QUI CERCA, NO LA POGUÉ TROBAR EN VÍA NINGUNA.

SE'N VA TOTA DESCONSOLADA A CA-SEUA; Y, COM ES SEU HOMO LA SENT, LI DIU:

¿Y HAS TENGUDA CARA PER VENIRTEN SENSA SA VACA? ¡TOCA, TOCA, ARA METEIX A CERCARLA! Y ¡NO TORNS QUE NO LA MENS!

LA POBRETA NO TENGUÉ MÉS REMEY QUE PENDRE'S TAPINETS CAP A N'AQUELL UYASTRAR, PLORA QUI PLORA.

LI SURT UN ONSO, Y LA SE'N DU DINS UNA COVA, SENSE MALMENARLA GENS, FENTLI AFALAGADURES.

TOT D'UNA QUE FOREN DINS SA COVA, TAPA SA BOCA AB UNA GRAN PEDRA, QUE NO HI HAVÍA CAP PERSONA NADA QUE LA POGUÉS MOURE.

Y PASSÁ AQUELLA NIT, Y UN DIE Y UN ALTRE DIE, Y UNA SETMANA, Y UN MÉS Y UN ALTRE MÉS; Y AQUELLA ATLOTA SEMPRE DINS SA COVA.

S'ONSO CADA DIE SE'N ANAVA A FER VOLTA PER DURLI QUE MENJAR; PERÒ SEMPRE DEXAVA SA BOCA DE SA COVA TAPADA AB SA GRAN PEDRA, Y NO HI HAVÍA QUE PENSAR DE FOGIR.

DES CAP DE TEMPS ELLA TENGUÉ UN NIN.

¡VAJA QUIN NIN MÉS GROS Y MÉS ABRINAT!

COM FEU SET ANYS DIU A SA MARE, UN DIE QUE S'ONSO NO HI ERA.

¿Y SEMPRE HEM D'ESTAR DINS AQUESTA COVA?

FINS QUE S'ONSO VULGA, FIY MEU.

NO Y JO JA COMENS A ESTARNE CANSAT.

YDÒ T'HAURÁS DE QUEDAR AB SO CANSAMENT, PERQUE VEAM: COM SE'N VA, SEMPRE DEXA SA BOCA TAPADA AB AQUESTA PEDROTA.

¿Y SI LA DECANTÁVEM?

PORÍEM FOGIR. PERÒ AQUÍ ESTÁ ES RÈ: EN ES DECANTARLA.

S'ATLOTÓ S'ABORDA A SA PEDRA, Y AB UNA SEMPENTA LA FEU BOTIR UN TROS ENFORA.

ELL Y SA MARE, COM A COETS, CAMETES ME VALGAN CAP A LA VILA.

S'HOMO D'ELLA VA ESSER MORT, Y SE POSAREN A UNA CASETA.

S'ATLOTÓ HAVÍA NOM JUAN, Y TOTHOM AL PUNT LI DIGUÉ EN JUANET DE L'ONSO.

ANAVA A ESCOLA; Y UN DIE D'ESTIU ES MESTRE EL SE'N MENA AB SOS ALTRES ATLOTS A RENTARSE A MAR.

COM SE DESPUYAVAN PER TIRARSHI, QUE'N JUANET SE VA TREURE SA CAMÍA, VEREN QUE JA TENÍA'S BRASSOS Y ES PITS PLENS DE PEL.

¡O EN JUANET QU'ES DE PELUT! ¡ELL PAREIX UN ONSO!... ¡ELEY! ¡ELEY!... ¡JUST UN ONSO!

¡JO VOS NE DONARÉ D'ONSO Y MITX!

ENCIVELLA XISCLET A N'ES QUE TENÍA MÉS AVINENT, Y EL DEXA ESTÉS; ETZIBA A UN ALTRE, Y LI PASSA PER UY SA POST DES PITS.

FINS A CINCH N'ENVIÁ A VEURE SENT PERE.

ELS ALTRES HO POGUEREN DAR A SES CAMES, DESPUYATS, AXÍ COM ANAVAN; Y NO SE VAREN ATURAR DE CÓRRER FINS A LA VILA.

ES MESTRE SE'N TEM, Y SE'N HI VA BRANDANT SES CORRETJES, Y DIENT:

¡AH POLISSÓ! ¡JO T'HE DE FER BLAU! ¡JO T'HE DE MATAR! ¡NO'N FAS ALTRA!

¡MESTRE, NO PEGUEU! ¡NO PEGUEU! QUE SON ESTATS ELLS QUE M'HAN INSULTAT, Y M'HAN DIT ¡ALEY!

¿NO PEGUEU? ¡NO, ELL JO T'HE D'ATZUFAR!

Y JA HI ESTÁ AFUAT, Y CORRETJADA VE Y CORRETJADA VA.

EN JUANET SE VOLA, S'HI TIRA DEMUNT, L'EMBRAONA, LI PEGA ESTRETA, LI ACOPA SES COSTELLES, Y MORT. NO TIRÁ CAP COSSA.

EL DEXA ESTÉS AB SOS ALTRES CINCH, Y SE'N VA A CA-SEUA ES MÉS DESCANSAT DEL MON.

ALLÒ VA ESSER UNA BOMBA DINS LA VILA.

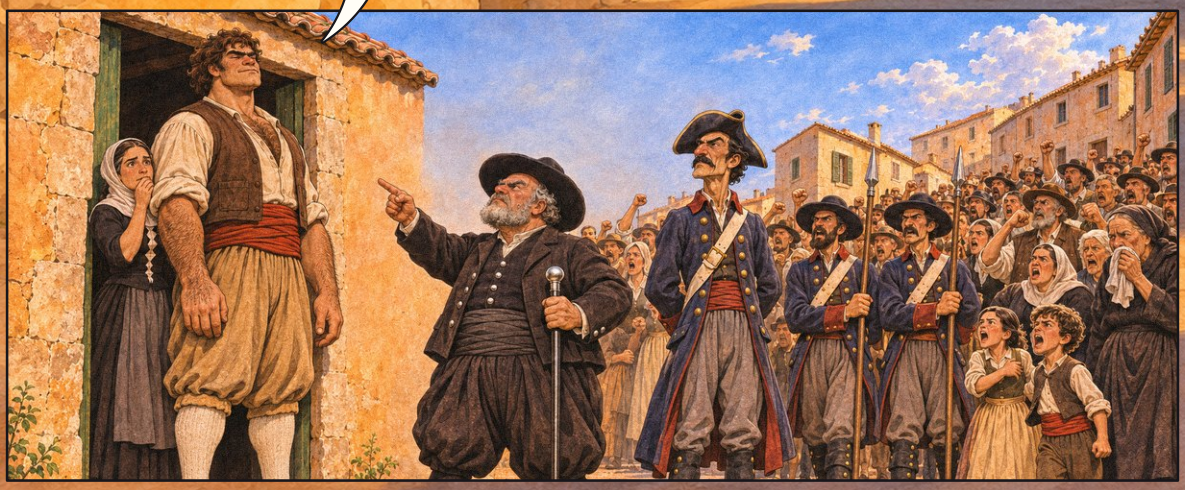
TOTHOM S'ALSA, Y AB SA JUSTICIA DEVANT DEVANT SE'N VAN A CA'N JUANET.

ES PARES Y MARES, GERMANS Y GERMANES, COSINS Y COSINES Y DEMÉS PARENTS, AMICHS, CONEGUTS Y BENEFACTORS DES SIS MORTS ANAVAN FORA CORDA: EL SE VOLÍAN MENJAR FRIT; Y SA POR QUE TENÍAN, QUE NO HI HAURÍA ESPIPELLADA PER HOM, Y NO SE'N PORÍAN ASSACIAR.

¿PER QUE HAS FETES AQUESTES SIS MORTS?

CINCH, PERQUE M'HAN DIT PELUT Y M'HAN CRIDAT ALEY; S'ALTRE PERQUE M'HA ENVESTIT, Y SA DEFENSA ES NATURAL.

¡AH PELUT DEL DIMONI! ¡PELUT Y RE-DE-PELUT!

¡MIRAU ES POLISSÓ! ¡Y ENCARA S'ALSA REO! ¡AH PELUT DEL DIMONI!

¡TOTS QUANTS DE PELS TENS DEMUNT ES TEU COS, Y TOTA SA PELL, Y TOTA SA CARN, Y TOTS ELS OSSOS HAN DE VENIR DINS AQUESTES UNGLES!

PARLAU POCH Y BE, QUE JO NO'M POS AB VOLTROS.

Y TOTS LES HI MOSTRAVAN FENT FLAMADETA, TIRANT LLAMPS Y PESTES Y GOTES CORALS.

¡CALLAU! ¡CALLAU TOTS, DICH!

A FORSA DE FORSES LOS ARRIBA A FER CALLAR UNA MICA, Y DIU:

JUANET, AXÍ METEIX HAS FET UN POCH LLARCH, JUST PER HAVERTE DIT ALLÒ.

NO, JO ENCARA HE FET CURT.

SOBRE TOT, T'HAUREM DE POSAR DINS SA PRESÓ ABANS DE MÉS RAONS.

¿DINS SA PRESÓ? CAP FEYNA HI TENCH. JO NO'M POS AB NINGÚ: ARA QUI'M DEMANA DE NOVES, TROBA SABATA DE SON PEU.

SES RAONS, SIEN ACABADES: ¡PASSAMOS DEVANT!

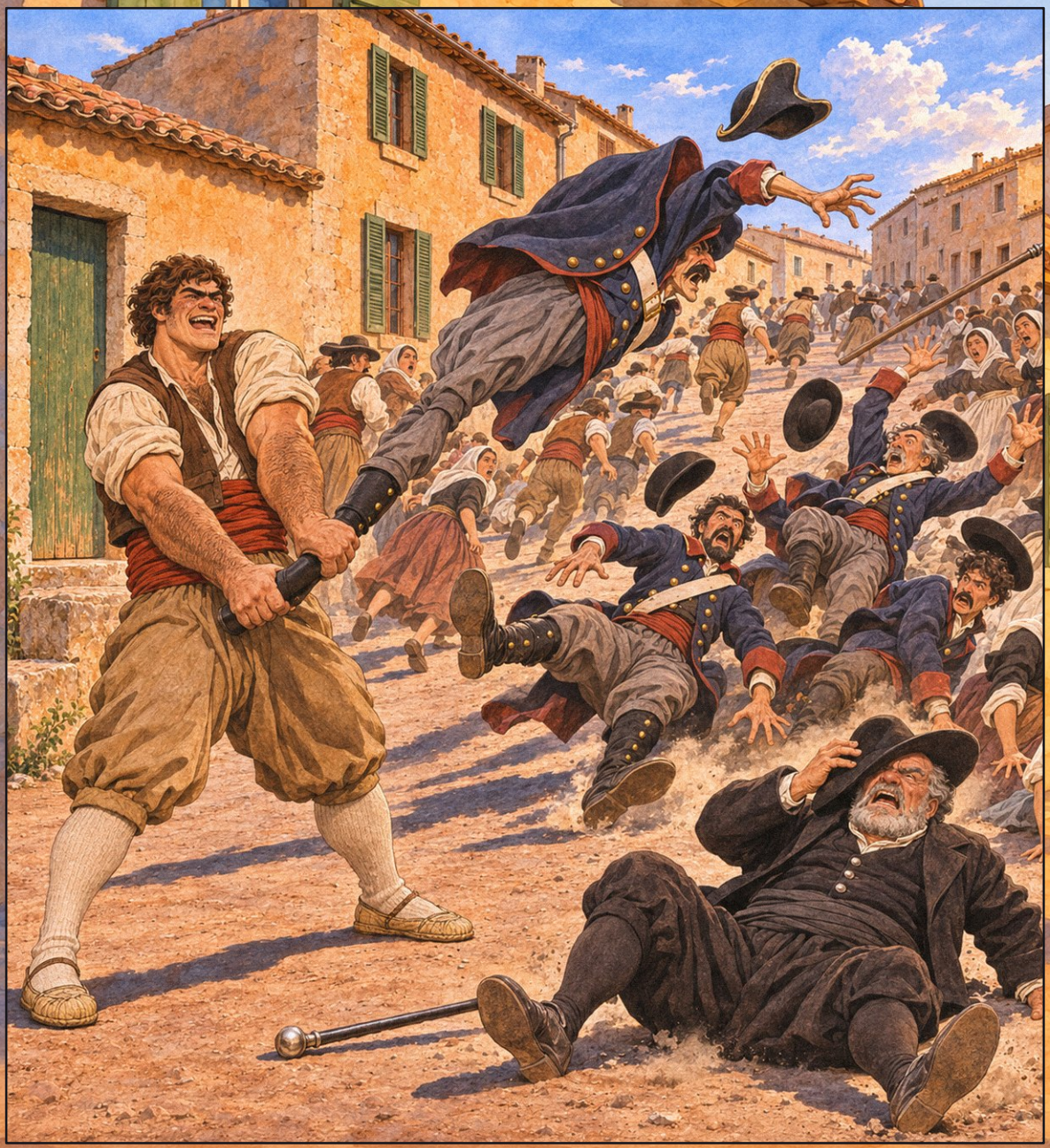
¡SERÁ MASSA DEJORN!

ES BATLE FA SENYA A N'ES SATX Y DEMÉS FORSA QUE MENAVA, DE QUE LI POSEN SES MANS DEMUNT, Y ELLS JA HI ESTÁN ABORDATS.

PERÒ'N JUANET AGAFA'S SATX P'ES GARRONS, Y, FENTLO SERVIR DE GARROT, SE POSA A PEGAR A DRETA Y A ESQUERRA, Y VENGA VENTAY Y ALTRE VENTAY, Y SERDONAYA Y ALTRE SERDONAYA, QUE NO HI HAVÍA QUE HI PARÁS.

ALLÁ HONT FERÍA, FEYA PORTELL. HEY VA HAVER VENTIM Y BESCUYT PER TOTA LA JUSTICIA, Y P'ES PARES Y MARES, GERMANS Y GERMANES, COSINS Y COSINES Y DEMÉS PARENTS, AMICHS, CONEGUTS Y BENAFACTORS DES MORTS, TANT COM EN VOLGUEREN.

EN JUANET PEGÁ FINS QUE TENGUÉ TROS DE SATX Y GENT DEVANT.

COM NO N'HI HAGUÉ QUE L'ESPERASSEN, ENCALSAVA'S QUI FOGÍAN.

ES CARRER ESTAVA PLE D'HOMOS Y DONES ESTESOS, ATRACATS A SA PARET Y DE CORBEU.

N'HI HAVÍA DE MITX ESBALTITS, D'ESTORMEYATS, D'ARRENYONATS, AB S'ANSA DES COLL ROMPUDA, AB SA POST DES PITS PASSADA A N'EL DIMONI.

HEY HAVÍA AL UF CAPS XAPATS, CEYES QUE PENJAVAN, NASSOS ESCLAFATS, ESCAL-LÈBITS, BREVEROLS, OSSOS FORA DES LLOCH, COSTELLES Y CUXES ROMPUDES, BRASSOS CEDATS, PEUS ENGRUNATS, Y UN SENS FI DE PELADURES Y COPS BLAUS.

QUI PAGÁ LA FESTA FONCH ES SATX, QUE ROMANGUÉ TOT BOCINS; Y ES DEMÉS, QUI VA TENIR MAL, L'HAGUÉ DE GUARDAR, PERQUE NI A BATLES NI A ALTRI VENGUEREN GANES DE DEMANAR PUS DE NOVES A N'EN JUANET DE L'ONSO.

PERÒ'S REVETLER SORTÍA'S VESPRES PER VILA, Y, EN TROBAR FADRÍ, JA LI TOCAVA S'ARNÉS; Y SI ERAN UN PAREY, LOS AJUSTAVA UN VESTIT NOU PER HOM, QUE LOS FEYA DIR: OLI M'HI HA CAYGUT.

VEENT AXÒ LA JUSTICIA CRIDA TOT ES POBLE, Y TIRAN JUNTA PER VEURE QUE N'HAVÍAN DE FER D'AQUELL DIMONI D'ATLOT: PERQUE ESTAVA BEN VIST QUE GUANYAVA DE MASSA A TOTHOM, Y QUE LOS ESCABETXARÍA A TOTS ES PRIMER DIE QUE S'HO PASSÁS PER S'ESCUDELLER.

COM PROU SE VAREN HAVER BUYDAT ES CARABASSOT TIRANT PLANS Y DISCUTINT, DIGUEREN:

JA NO POREM FER COSA MILLOR QUE DONARLI LO QUE DEMÁN, Y QUE SE'N VAJE DES POBLE, Y QUE NO TORN.

EL CRIDAN, Y LI DIUEN:

¡A VEURE QUE VOLS, Y TE'N ANIRÁS DES POBLE PERA SEMPRE!

¿QUE VUY? UNA BARRA DE FERRO DE CENT QUINTARS Y UN PA DE DOTZE BARCELLES.

¡FETA ESTÁ SA BARRINA! ¡DINS TRES DÍES TENDRÁS SA BARRA Y ES PA!

LLAVÒ SE PERPENSAREN, Y DIGUEREN D'AMAGAT D'ELL:

¡JA LI BASTARÁ SA BARRA DE CENT ROVES Y ES PA DE DOTZE AUMUTS!

LE HI ENLLESTEN AXÍ; Y ES DIE QUE FEYA TRES LE HI ENTREGAN.

¿Y AXÒ ES UN PA DE DOTZE BARCELLES? ¡NI DE DOTZE AUMUTS!

L'AGAFA Y LOS HO TIRA PER SA CARA.

LLAVÒ PEGA GRAPADA A SA BARROTA, Y DIU:

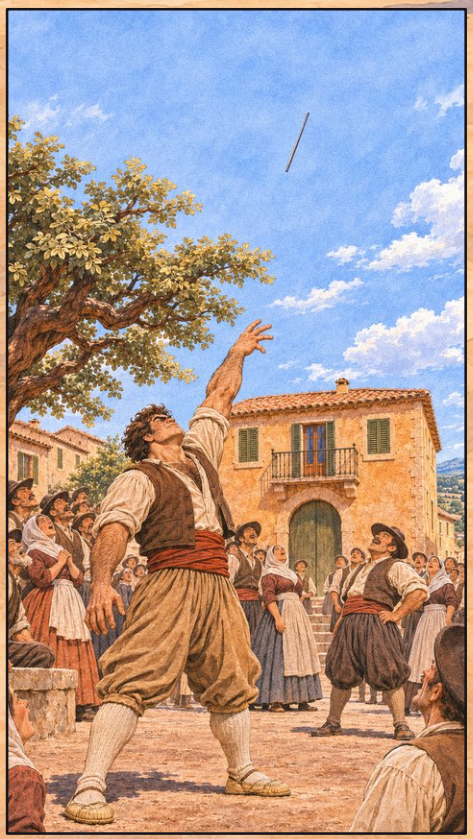
¿Y AXÒ SON CENT QUINTARS? ¡NI CENT ROVES! ¡ELL NO LA'M TROB DINS SES MANS! ¿SABEU QU'ES AXÒ? UNA CARAMUTXA.

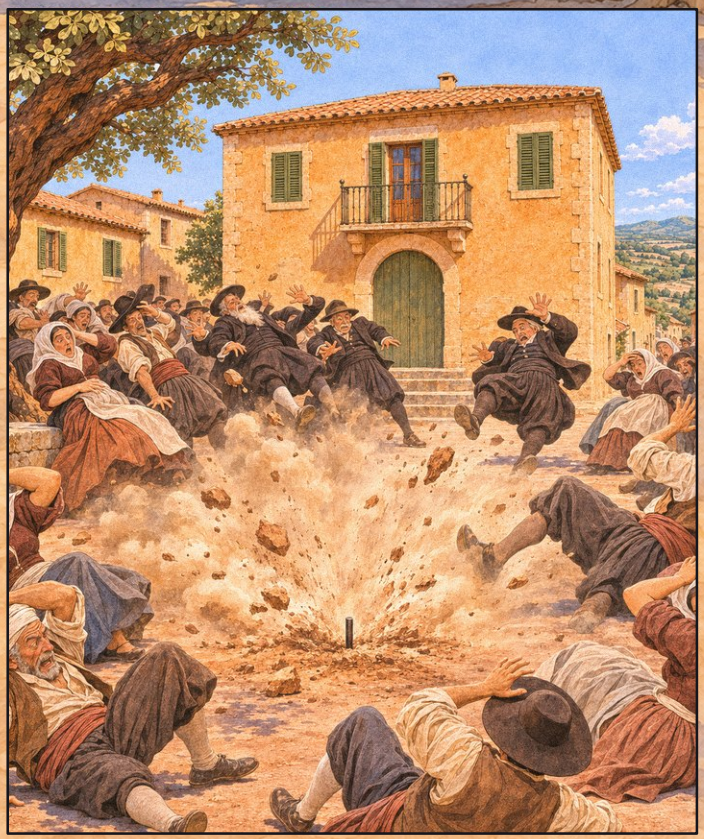

LA TIRA AL AYRE, Y SA BARROTA PER AMUNT Y PER AMUNT.

LLAVÒ PREN SA FUA PER AVALL Y PER AVALL... SABEU QUE L'ATRAVESSAVA DE BE A S'AYRE.

COM PEGÁ ABAIX, QUEDÁ SEMBRADA SET BRASSES DINS SA TERRA.

AQUÍ VEREN QUE NO HI HAVÍA ALTRE REMEY QUE DONARLI LO TRACTAT.

LI FAN SA BARROTA DE CENT QUINTARS Y ES PA DE DOTZE BARCELLES; Y L'HOMO AB SA BARROTA EN ES COLL Y ES PA DEVALL XELLA SURT TOT XARPAT DES POBLE, Y DE D'ALLÁ A DESCUBRIR MON.

TOTHOM BOTAVA D'ALEGRÍA, MANCO SA MARETA QUE S'ESCABEYAVA TOTA PLORANT.

¡BON VIATJE, Y QUE NO TORN FINS QUE L'ENVIEM A DEMANAR!

Y SI PROVA DE TORNAR, ¡QUE NO TROB ES CAMÍ!

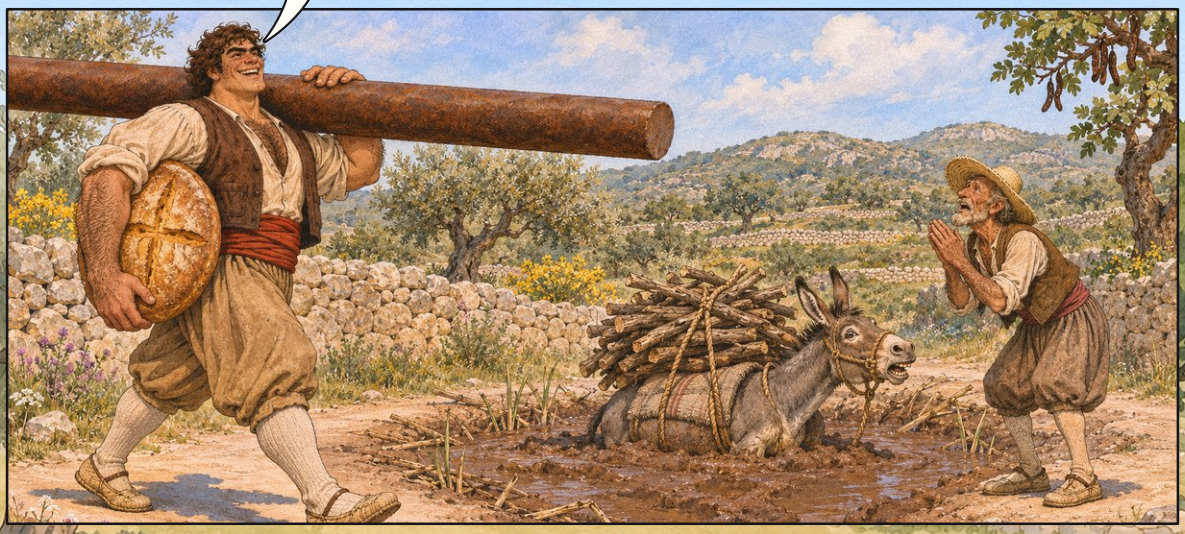
Y SI'L TROBA, ¡QUE TORN GIRAT COM ELS ODRES!

CAMINA CAMINARÁS, EN JUANET TROBA UN LLENYATER AB UN ASE QUE DUYA UNA BONA SOMADA DE LLENYA, Y EL TENÍA DINS UN ENCALLADOR, ENCALLAT TAY DE PANXA, QUE NO SE PORÍA XAFEGAR, PER BE QUE MALAVETJÁS.

GERMANET, ¿NO M'AYDARÍEU A TREURE AQUEST ASE, PER AMOR DE DEU Y MARÍA SANTÍSSIMETA?

NO'M COSTARÁ GAYRE.

SE'N ENTRA DINS S'ENCALLADOR, SE POSA AB S'ESQUENA DEVALL SA PANXA DE S'ASE, PEGA ENVESTIDA, Y TREU BISTIA Y SOMADA, LO MATEIX QUE SI FOS ESTAT UN PANER DE CARAGOLS BUYTS.

ES LLENYETER QUEDÁ AB SOS CABEYS DRETS.

¡GERMANET, JO NO SÉ COM PAGARVOS AQUEST FAVOR! ¡JO N'ESTICH COM UN BENEYT DE SA PROESA QUE VOS HE VISTA FER!

VOS NO TENIU SA FORSA MESURADA; SAFALCARÍEU UN GIGANT, N'ESTICH SEGUR.

¡NO, ELL PASSA LA MIDA D'UN BON TROS! SOBRE TOT: VEYAU QUE IMPORTA.

Y ¿HO DEYS DE BO QUE NO VOLEU RES?

¡CA! AXÒ NO ES RES.

QU'ESTIGUEU BO, Y ALERTAU A NO ENCALLAR S'ASE UN ALTRE PICH.

¡Y TANT DE BO!

YDÒ AL MANCO, DIGAUME QUI SOU, PER PODER TENIR ES VOSTRO NOM DINS ES MEU COR.

ME DIUEN EN JUANET DE L'ONSO.

YDÒ ¡DEU VOS DO VIDA, Y VOS GUART DE PERILL!

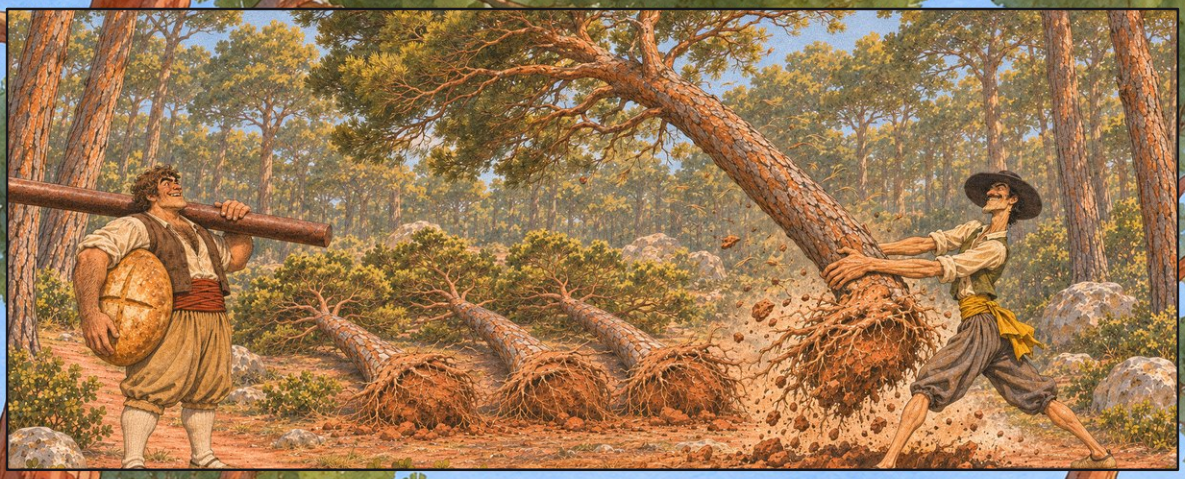
...DIU ES LLENYATER, SEGUINT SA SEUA VÍA AB S'ASE.

AMEN, Y AB DEU SIAU.

...DIU EN JUANET, PRENINT ES BOBIOT DE BELL NOU.

CAMINA CAMINARÁS, PASSA PER UN PINAR, Y ME TROBA UN HOMO QU'ARRABASSAVA PINS, Y AB CADA TIRADA N'ARRABASSAVA UN.

S'HI ACOSTA Y L'ESCOMET:

¡ALABAT SIA DEU!

¡PERA SEMPRE ALABEMLO!

¿Y QUE FEYM DE BO?

ELL NO FEYM GAYRE. SA DONA M'HA DIT QU'HAVÍA MESTER QUATRE ENCENAYS P'ES FOGÓ,

Y HE DIT: ME'N VAIG A DUR UN FEXET DE LLENYA; Y HE TROBAT QUE'M CONVENÍA CARREGAR ASSÍ.

¡YDÒ DIGAU QUE'N TENIU DE FORSA!

NO MEN POR A NINGÚ, EN NO ESSER A N'EN JUANET DE L'ONSO.

¿Y QUE VOS DIUEN A VOS, SI'S POT SEBRE?

N'ARRABASSA-PINS.

YDÒ ¿QUE VOS VOLEU LLOGAR AB MÍ?

SI'NS AVENIM DES PREU.

¿Y QUE VOLEU GUANYAR?

QUATRE SOUS Y PA.

FETA ESTÁ SA BARRINA.

¡VAJA PER FETA!

Y TOTS DOS ¡HALA PER ENVANT!

CAMINA CAMINARÁS, PASSAN PER SA VORERA DE MAR, Y ME'N TROBAN UN QUE A COPS DE PUNY ESCARDAVA SES PENYES.

S'HI ACOSTAN, Y EN JUANET LI DIU:

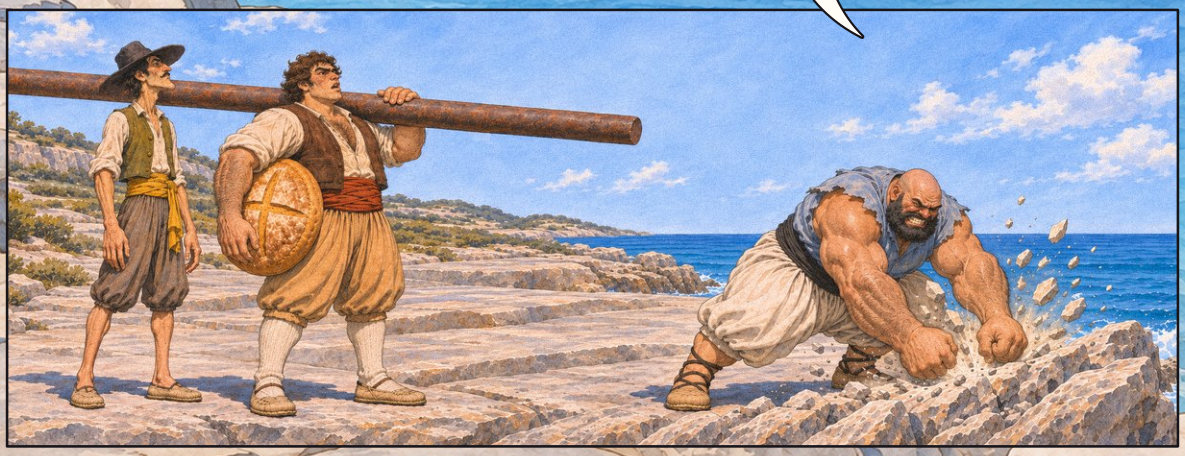
¡ALABAT SIA DEU!

¿QUE LI FEYM DE BO?

¡ALABEMLO PERA SEMPRE!

NO LI FEYM GAYRE. AVUY NO TENÍA JORNAL,

Y HE DIT: ME'N VAIG A ESCLAFAR TANTES PUNTES, BONYS Y REGRUXOS COM FAN SES PENYES DE MAR, Y AXÍ NO HI HAURÁ AQUELLA MALA PETJA, QUE'L DIMONI HI PERDRÍA UNA ÁNIMA.

¡YDÒ SÍ QUE S'HO POREN DIR GRANATS AQUESTS PUNYS VOSTROS! ¡SÍ QUE N'HEU DE TENIR DE FORSA!

NO MEN POR A NINGÚ, EN NO ESSER A N'EN JUANET DE L'ONSO.

¿Y QUE VOS DIUEN A VOS, SI'S POT SEBRE?

¿QUE VOS VOLEU LLOGAR AB MÍ?

¿Y QUE VOLEU GUANYAR?

¡FETA ESTÁ SA BARRINA!

N'ESCARDA-PENYES.

SI'NS AVENIM DES PREU.

QUATRE SOUS Y PA.

¡VAJA, YDÒ, PER FETA!

Y TOTS TRES ¡HALA PER ENVANT!

SOBRE TOT, JA ES GRANDÍE, Y HAURÍEM DE VEURE AHONT MOS FEYM SES SOPES AVUY.

MOS BASTARÍA UNA BARRACA O UNA COVA.

YDÒ A VEURE SI'N TROBAM CAP; QUE CERCANT CERCANT TROBEN ROMA.

CAMINA CAMINARÁS Y CERCA QUI CERCA BEN ARREU, EN TROBAN UN QUI LLAURAVA DE BOUS, Y ERAN UNS BOVOTS QUI FEYEN POR.

S'HI ACOSTAN, Y EN JUANET LI DIU:

¡ALABAT SIA DEU!

¿COM VA SA LLAURADA?

¡ALABEMLO PERA SEMPRE!

VA BE, SI AGRADA A DEU Y A L'AMO.

¿Y NO SABRÍEU CAP CASA QUE NO HI ESTIGA NINGÚ O CAP COVA PER NOLTROS HABITARHI?

SÍ QUE'N SÉ UNES DE CASES, Y BEN GRANS, Y QUE NO HI ESTÁ NINGÚ.

¡AQUESTES SERÁN BONES!

PERÒ HI SURT POR.

¡POR! MILLOR, Y PER VENTURA HI HAURÁ QUALQUE NEGRET. ¡SABEU QUE MOS HI VENDRÍEN DE BE UNES QUANTES AUFABIES DE DOBLES DE VINT!

NO RES, DIGAUMOS PER AMOR DE DEU AQUESTES CASES AHONT DEVERS MOS CAUEN.

NO'M COSTARÁ GAYRE. DEMUNT AQUESTA MUNTANYA QUE TENIM DEVANT. ¡VALESTALLÁ!

Y EN LLOCH D'APUNTAR AB SO DIT, AGAFA FORT ES MANTÍ, Y APUNTA AB S'ARADA, ALSANTLA DE BRAÓ Y EN PES, Y ALSANT TAMBÉ ES PAREY.

ERA VER QUE SE'N HI COLOMBRAVAN UNES DE CASES ROTJES DEMUNT AQUELLA MUNTANYA.

AQUELLS TRES NO LES VEREN, ASTORATS COM QUEDAREN DES BRAÓ D'AQUELL PAREYER.

EN JUANET VA ROMPRE'S DE DEVANT, DIENT:

¡RE CENT MIL CARRERANYS DE CARRETADES DE SENAYONS DE GUIMES, GERMANET, QUINS BRAONS QUE TENIU VOS! ¡SÍ QUE'U DEVEU ESSER ESFORSEGAT!

NO MEN POR A NINGÚ, EN NO ESSER A N'EN JUANET DE L'ONSO,
N'APUNTERA-PAREYS.
SI'NS AVENIM DES PREU.
QUATRE SOUS Y PA.
¿Y QUE VOS DIUEN A VOS, SI'S POT SEBRE?
¿VOS VOLEU LLOGAR AB MÍ?
¿Y QUE VOLEU GUANYAR?
¡FETA ESTÁ SA BARRINA!
VAJA, YDÒ, PER FETA.

SOBRE TOT: ¡HO HAURÁ D'ESSER DE PEL ARREVEXINAT Y N'HAURÁ DE TENIR DE REGUINYOLS ES QUI MOS EMBRUT SA PESQUERA A NOLTROS QUATRE Y MOS MENJ SOPES DEMUNT ES CAP!

¡SÍ QUE DEYS VER, L'AMO! ¡SÍ QUE DEYS VER!

Y TOTS QUATRE JA LI VAREN HAVER ENVELAT CAP A N'AQUELLES CASES ROTJES DE DALT SA MUNTANYA; Y VOS ASSEGUR QUE HI ANAVAN ENVIDATS Y QUE LE HI DUYEN ALT A N'ES CAPELL: NI S'HI HAGUESSEN TENGUTS MILENARS DE CORTERES DE XEXA VENAL.

COM FOREN A SES CASES, TROBAN TANCAT, Y DE FERRO QU'ERAN SES PORTES, Y BEN GRUXADES.

¿COM DEU ESSER AXÒ? NO SÉ'S CONTE DE VEGADES QUE SOM PASSAT PER AQUÍ, Y SEMPRE VEYA UBERT.

¿QUE SERÁ COSA QUE SE SIEN TEMUTS DE NOLTROS?

¡FIAUVOSNE!

NO RES, NO RES: OBRIGUEM ABANS DE MÉS RAONS. ¡HALA, TU, ARRABASSA-PINS, JA HAURÍAS D'HAVER UBERT!

AQUELL SE POSA A PEGAR SEMPENTES Y COSTERADES A SES PORTES; Y SEMPENTA VE Y COSTERADA VA, AB TOTA SA FORSA. ARRIBÁ A TORNAR BLAU; FEYA ROY DE SUOR. COM MÉS ANAVA, MÉS GRANAT PEGAVA.

TOT RESPLANDÍA, SES PARETS TREMOLAVAN, SES PORTES CROXÍAN; PERÒ NO'U PROVAREN D'OBRIRSE GENS.

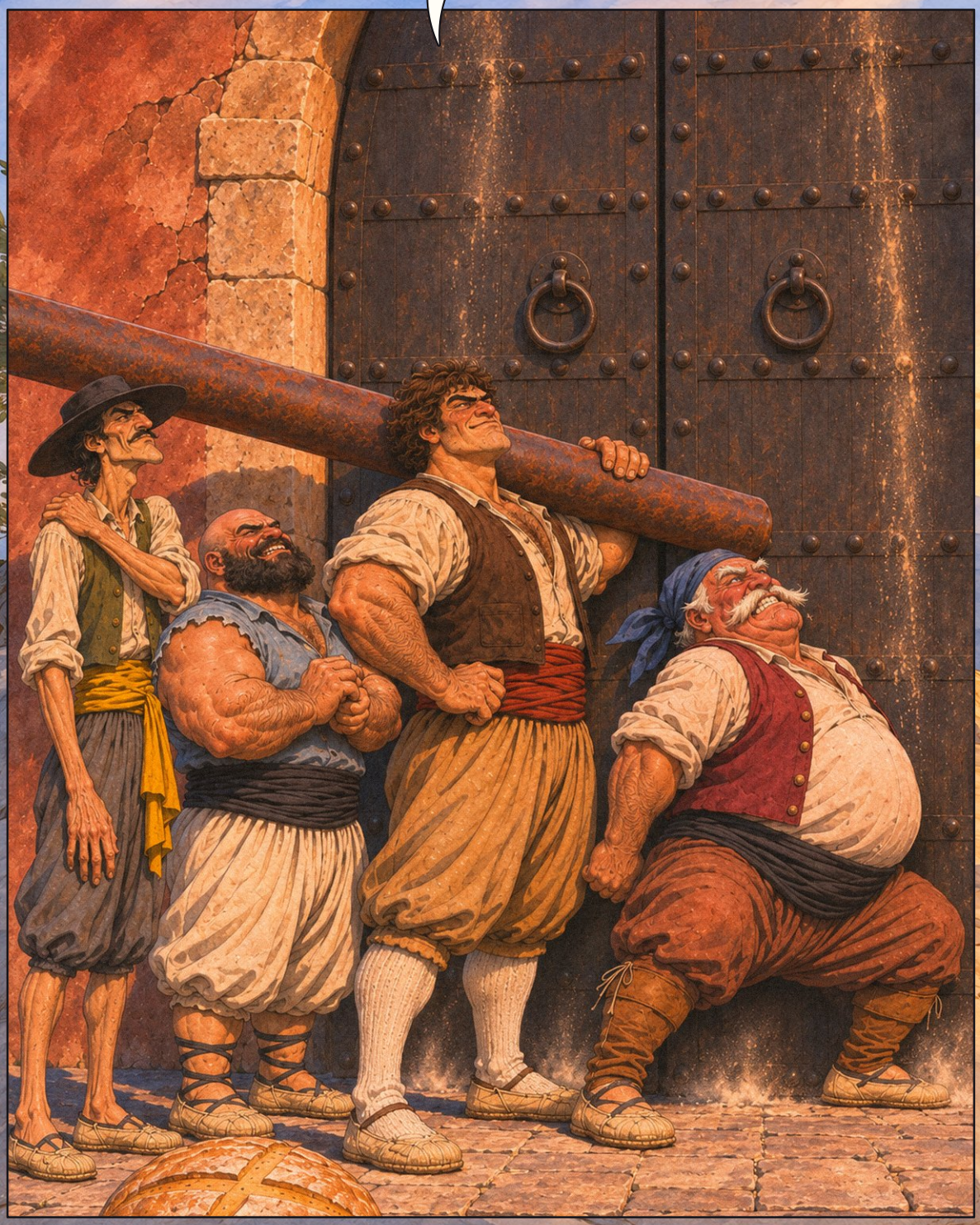
NO RES: ¡ABORDATHI TU, ESCARDA-PENYES, VEAM SI FARÁS UNA MICA MÉS DE BRETXA!

N'ESCARDA-PENYES S'HI ABORDA AB SO PUNY, Y ¡HALA BONES PUNYADES! ¡O QUINS XISCLETS MÉS A FERIR QU'EREN AQUELLS!

TOTA LA CASA RESPLANDÍA, SES PARETS TREMOLAVAN, SES PORTES CROXÍEN; PERÒ SE'N GUARDAREN PROU D'OBRIRSE GENS NI MICA.

N'APUNTERA-PAREYS S'HI AFERRA, Y EMPENY QUI EMPENY UN COP AB S'ESQUENA, UN COP AB SOS PITS, UN COP DE COSTAT. VA FER SERVIR ES PUNY; HEY PEGA CULADES, COSSES, CARABASSOTADES Y TOT.

TOTA LA CASA RESPLANDÍA, SES PARETS TREMOLAVAN, SES PORTES CROXÍAN; PERÒ S'ATURAREN EN ES CROXITS, Y NO LOS VA LLEURE GENS GENS OBRIRSE.

SOBRE TOT, M'HEU ENGANAT DE DALT A BAIX.

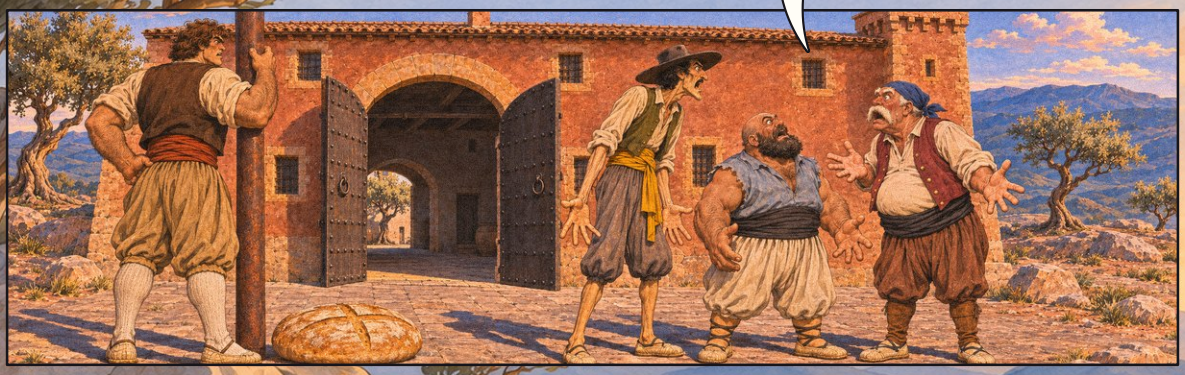
ME PENSAVÁ TENIR TRES MISSATJES DE PRIMERA, UNS HOMOS D'HOMOS, Y ARA VEIG QUE SOU TRES MOLLETES, TRES FIGUES FLORS, TRES MOSQUITS...

DECANTAU, ¡JA OBRIRÉ JO!

ALSA SA BARROTA, ETZIBA VENTOVA A SES PORTES, Y SENTIREN ES FORREYAT QUE BOTÍ A S'ENFRONT DE LA CASA: SES PORTES QUEDAREN UBERTES DE BAT EN BAT.

AQUELLS TRES SE MIRAREN ELLS AB ELLS, TOT ESGLAYATS, Y ESCLAMAREN:

NINGÚ ES CAPÁS DE FER AQUESTA PROESA, EN NO ESSER EN JUANET DE L'ONSO.

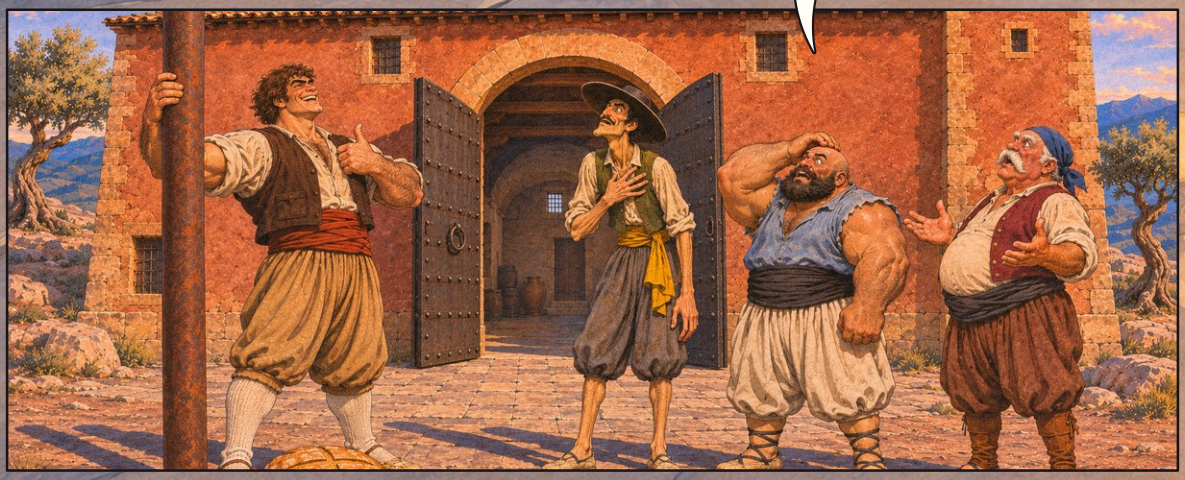

¡PER AQUEST ME TENCH!

¿QUE VOL DIR? ¿VOS SOU EN JUANET DE L'ONSO?

¡A LA FRESCA!

¡CAP COM AQUESTA! NO ES ESTRANY QUE MOS HÁJEU GUANYAT DE TANT.

ENTRAN DINS LA CASA; LA RASTRETJAN TOTA, SENSA DEXAR FORAT NI ALBERJÓ AHONT NO AFICASSEN ES NAS. NO HI TROBAREN NINGÚ, NI SENYA DE QUE HI HABITASSEN.

DINAREN DES PA DE'N JUANET; JA ERA HORA BAXA DE TOT, PASSAREN EL ROSARI, Y ¡A JEURE S'HA DIT!

LO ENDEMÁ BEN DEMATÍ S'AXECAN, Y EN JUANET DIU:

ARRABASSA-PINS, TU QUEDA PER GUARDAR. EN VENIR GRANDÍE, COMENSA FOCH, Y POSEY UNA OLLA AB AYGO.

NOLTROS MOS N'ANAM A CASSAR, Y LO QUE AGAFEM LE HI TIRAM DEDINS, Y VEUREU QUINA DINADA.

ELLS TRES JA SON PARTITS DE D'ALLÁ, Y N'ARRABASSA-PINS, GRANDIET, COMENSA FOCH, Y HI POSA UNA OLLA AB AYGO.

AL PUNT S'ENTREGA UN JAY, PEU ROSSECH PEU ROSSECH Y ACALAT ACALAT, AB UNA PIPA EN ES MORROS.

SE'N ENTRA SENSA DIR ALABAT SIA DEU NI AVE MARÍA PURÍSSIMA, Y CAP DRET A N'ES FOGÓ.

¡UEY! ¿Y AXÒ ES MANERA D'ENTRAR DINS UNA CASA, SENSE DIR ASE NI BESTIA? UN POCH DE POLÍTICA ES BONA.

ES QU'HE MESTER UNA BRASA PER SA PIPA.

¿AY HEU MESTER UNA BRASA? ¿Y JA SABEU SI LA VOS VOLEN DAR? ¡L'HAURÍEU DE DEMANAR PRIMER

¿Y TU QUE VOLDRÁS FER DE PORCELL CURT FERM?

AB SES COSES MEUES SÍ.

¿Y QUE'S TEU ES FOCH?

¡VEAM SI SERÁ VOSTRO!

¡PER MANCO DE DOS DOBLORS TE FARÍA SES FEYNES DINS S'OLLA, PER REPROPI!

¡UN QUERN VOS NE REGAL SI LA'M FEYS A N'AQUESTA! ¡VAJA!

¿UN QUERN? SENSE RES Y TOT.

Y ¿QUE ME'N DIREU? ELL SE DESFÁ'S CALSONETS, Y CASI LI OMPLÍ S'OLLA.

N'ARRABASSA-PINS, VOLAT DE TOT, S'HI ABORDA; PERÒ ES DIANTRE DES JAY LI AMPARA'S COP AB SA PIPA, Y L'ENVEST AB ELLA, Y NESPLA Y ALTRA NESPLA, Y LI DONA UNA PLANISSADA DEL DIMONI.

EL DEXA EN TERRA, ESTÉS COM UNA VERDOLAGA; S'ACOSTA EN ES FOGÓ, POSA UNA BRASA DEMUNT SA PIPA, Y SE'N TORNA PEU ROSSECH PEU ROSSECH Y ACALAT ACALAT, TOT DIENT.

DEMUNT LES ONZE S'ENTREGA'N JUANET AB SOS ALTRES DOS, Y ME TROBAN N'ARRABASSA-PINS ESTÉS A'S MITX DE LA CASA Y TOT COPETJAT, Y AQUELL RECAPTE DINS S'OLLA.

LO QUE LOS VA CAURE MÉS AVALL, HAVER HAGUT D'ESSER UN JAY QUE LOS FES AQUELLA ENDEMESA.

LO ENDEMÁ EN JUANET DIU:

NO RES, ESCARDA-PENYES, QUEDA AVUY TU. COMENSA FOCH TAMBÉ, Y POSEY S'OLLA AB AYGO; Y ¡HO HE DE VEURE SI TE'N PENDRÁ PER L'ESTIL DE N'ARRABASSA-PINS!

NO TENGUEU ANSIA, L'AMO. ANAUVOSNE DESCANSAT.

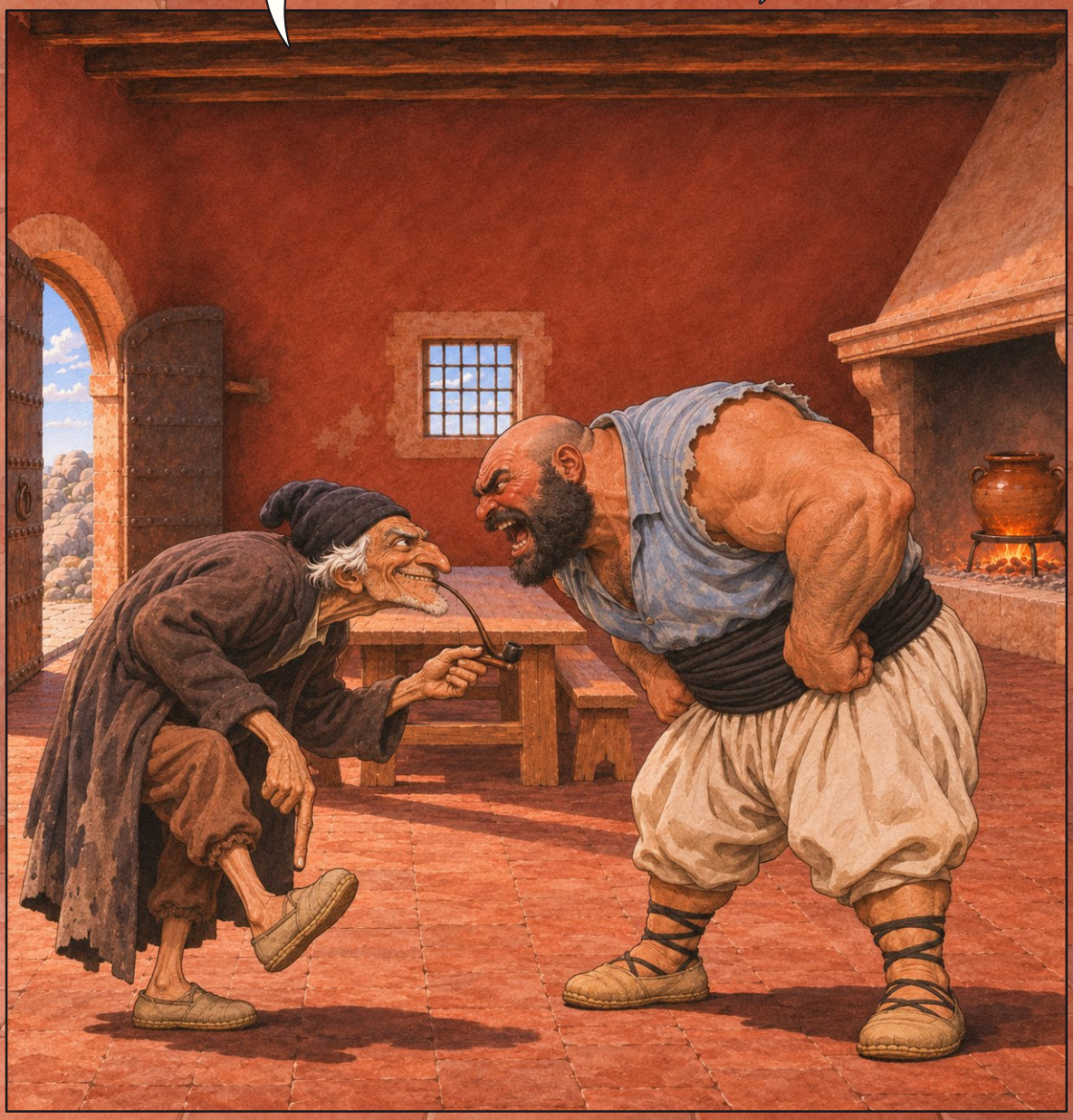
SE'N VAN, Y ELL QUEDA. GRANDIET, COMENSA FOCH, Y HI POSA S'OLLA AB AYGO.

AL PUNT S'ENTREGA AQUELL METEIX JAY, PEU ROSSECH PEU ROSSECH, ACALAT ACALAT, AB SA PIPA EN ES MORROS.

SE'N ENTRA SENSA DIR ASE NI BESTIA, Y CAP DRET A N'ES FOGÓ.

¡UEY, ESTORNELL! ¿Y AHONT TIRAM?... ¿AXÒ ES MANERA D'ENTRAR A CASA ESTERNA, SENSA DIR ALABAT SIA DEU O AVE MARÍA PURÍSSIMA?

¡AXÍ METEIX PORÍEU TENIR UN POCH MÉS DE POLÍTICA!

ES QU'HE MESTER UNA BRASA PER AQUESTA PIPA.
UNA COSA TAN MÒNICA NO SE DEMANA.
EN TENCH MÉS A S'UNGLA D'UN PEU, QUE TU EN TOT EL COS.
¡AY UNA BRASA! Y ¿QUE JA SABEU SI LA VOS VOLEN DAR?
¡ES QUI TENEN POCA CRIANSA NO LA DEMANAN!
¿SABEU QUE TENIU VOS? POCA ALATXA FERM.

¿Y PER UNA MICA DE FOCH TANT D'ESTUFORNETJAR? ¡JO SOM CAPÁS DE FERTE SES FEYNES DINS S'OLLA!

¡ELL NO VOS HI ATANSAREU!

¿NO? YDÒ JAS.

SE DESFÁ'S CALSONETS, Y CASI LI OMPLÍ S'OLLA.

N'ESCARDA-PENYES, FET UN NERO, S'HI AFÚA; PERÒ'S DIANTRE DES JAY LI SURT AL ENCUANTRE AB SA PIPA, Y, CIRERA VE CIRERA VA, Y XISCLET Y ALTRE. ¿QUE ME'N DIREU? ELL N'HI DONÁ FINS QUE'N VOLGUÉ.

EL DEXA ESTÉS EN TERRA, S'ARRAMBA EN ES FOGÓ, POSA UNA BRASA DEMUNT SA PIPA, Y S'EN VA PEU ROSSECH PEU ROSSECH Y ACALAT ACALAT, TOT DIENT:

DEMUNT LES ONZE S'EN VENEN EN JUANET Y ELS ALTRES DOS, Y ME TROBAN N'ESCARDA-PENYES MÉS BLAN QU'UN COTÓ, TOT COPETJAT, Y AQUELL RECAPTE DINS S'OLLA.

¡JA LOS HI VA CAURE AVALL AQUESTA ENDEMESA, Y SOBRE TOT QUE LOS HO HAGUÉS FETA UN VEY!

LO ENDEMÁ DEMATÍ EN JUANET DIU:

NO RES, APUNTERA-PAREYS, ROMÁN TU AVUY; Y ¡HO HE DE VEURE SI TAMBÉ'T DEXARÁS ATUPAR D'UN JAY! ¡HO HE DE VEURE!

¡NO TENGUEU ANSIA, L'AMO! ¡ANAUVOSNE DESCANSAT!

SE'N VAN, Y ELL QUEDA. GRANDIET, COMENSA FOCH, Y HI POSA S'OLLA AB AYGO.

AL PUNT S'ENTREGA AQUELL METEIX JAY, PEU ROSSECH PEU ROSSECH, ACALAT ACALAT, Y AB SA PIPA EN ES MORROS.

SE'N ENTRA SENSA DIR ALABAT SIA DEU NI AVE MARÍA PURÍSSIMA, Y CAP DRET EN ES FOGÓ.

¡UEY, ESTORNELL DE BEURADA! ¿QUE VOS HEU FIGURAT QU'AXÒ SIA CAP BOAL Y QUE NO HI HAJA CRISTIANS, QUE VOS N'ENTRAU SENSA DIR ASE NI BESTIA?

¡AXÒ NO ES MANERA D'ENTRAR A UNA CASA HONRADA!

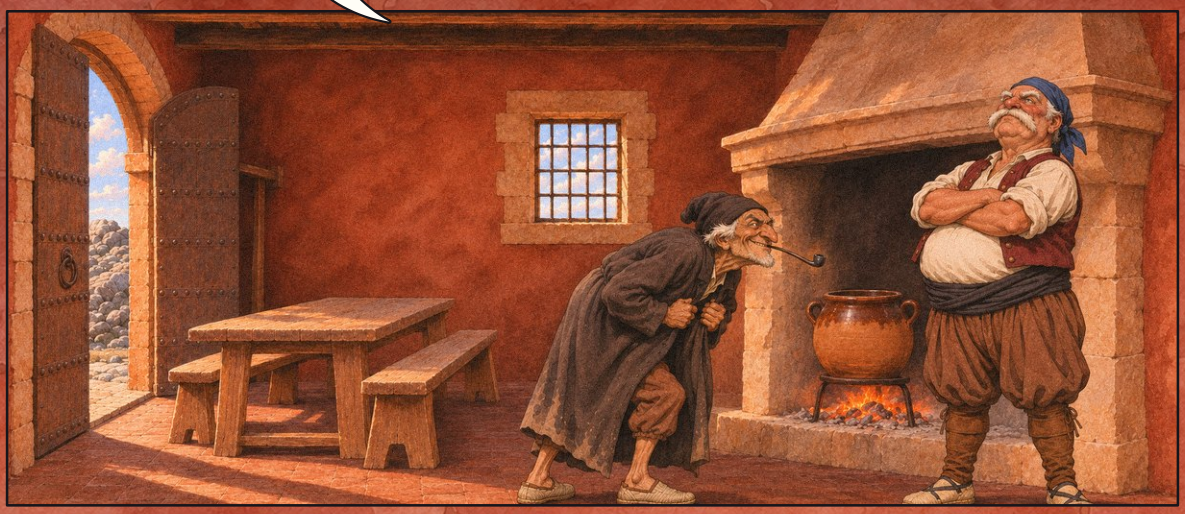

ES QU'HE MESTER UNA BRASA PER SA PIPA.
¡JUST! L'HEU MESTER, Y LA PRENIU SENSA VEURE SI LA VOS VOLEN DAR. ¡AXÒ SE DIU TENIR POLÍTICA!

¡EN TENCH MÉS CORTERES QUE TU AUMUTS!
¡AXÍ, GALLET, Y TOCHS PER SA CRESTA! MIRAU QUE SI NO FÓSSEU UN JAY, Y NO N'HAGUÉS DE DAR CONTE A DEU, AB UNA MORMA VOS ESBALTIRÍA.

¡SABS QUE HI VAS D'ERRAT! JO SOM CAPÁS DE FERTE SES FEYNES DINS S'OLLA.

¡VAJA, YDÒ, PROVAUHO!

PROMTE SERÁS SERVIT.

SE DESFÁ'S CALSONETS, Y CASI LI OMPLÍ S'OLLA.

N'APUNTERA-PAREYS CUYDÁ A FER ES TRO, Y JA HI ESTÁ AFUAT; PERÒ'S DIANTRE DE JAY LI SURT A CAMÍ AB SA PIPA, Y JA LI ENTEFERRA VENTOVA Y ALTRA, Y VENGAN SERVES Y MÉS SERVES, TAN ESPESSES COM A CALABRUIX.

¿QUE ME'N DIREU? ELL N'HI DONÁ MÉS QUE NO'N VOLGUÉ.

EL ME DEXA EN TERRA BEN ESTÉS; S'ACOSTA EN ES FOGÓ, POSA UNA BRASA DEMUNT SA PIPA, Y SE'N VA PEU ROSSECH PEU ROSSECH Y ACALAT ACALAT, TOT DIENT:

DEMUNT LES ONZE SE'N VE'N JUANET AB SOS ALTRES DOS, Y ME TROBAN N'APUNTERA-PAREYS MITX ESTORMEYADOT Y AQUELL RECAPTE DINS S'OLLA.

¡O QUE LOS VA CAURE D'AVALL, SOBRE TOT A N'EN JUANET! NO HI SABÍA DONAR VOLTA.

¿A NE QUÍ? ¡AXÒ NO ES SOFRIDOR! ¡UN JAY HAVERME D'AMASSOLAR D'AQUESTA MANERA ES MEUS TRES MISSATJES?...

¡Y JO NO SÉ TAMPOCH QUE DIMONI FÉYEU VOLTROS! ¡DEXAR QU'UN JAY AB SOS MORROS PER SA TERRA VOS SAFALCH! ¡JO'M FARÍA TAYAR... ES NAS!

SOBRE TOT, DEMÁ QUEDARÉ JO; Y ¡HO VEUREM SI ME'N FARÁ MENJAR DE TERRA A MÍ O SI JO N'HI FARÉ MENJAR A ELL!

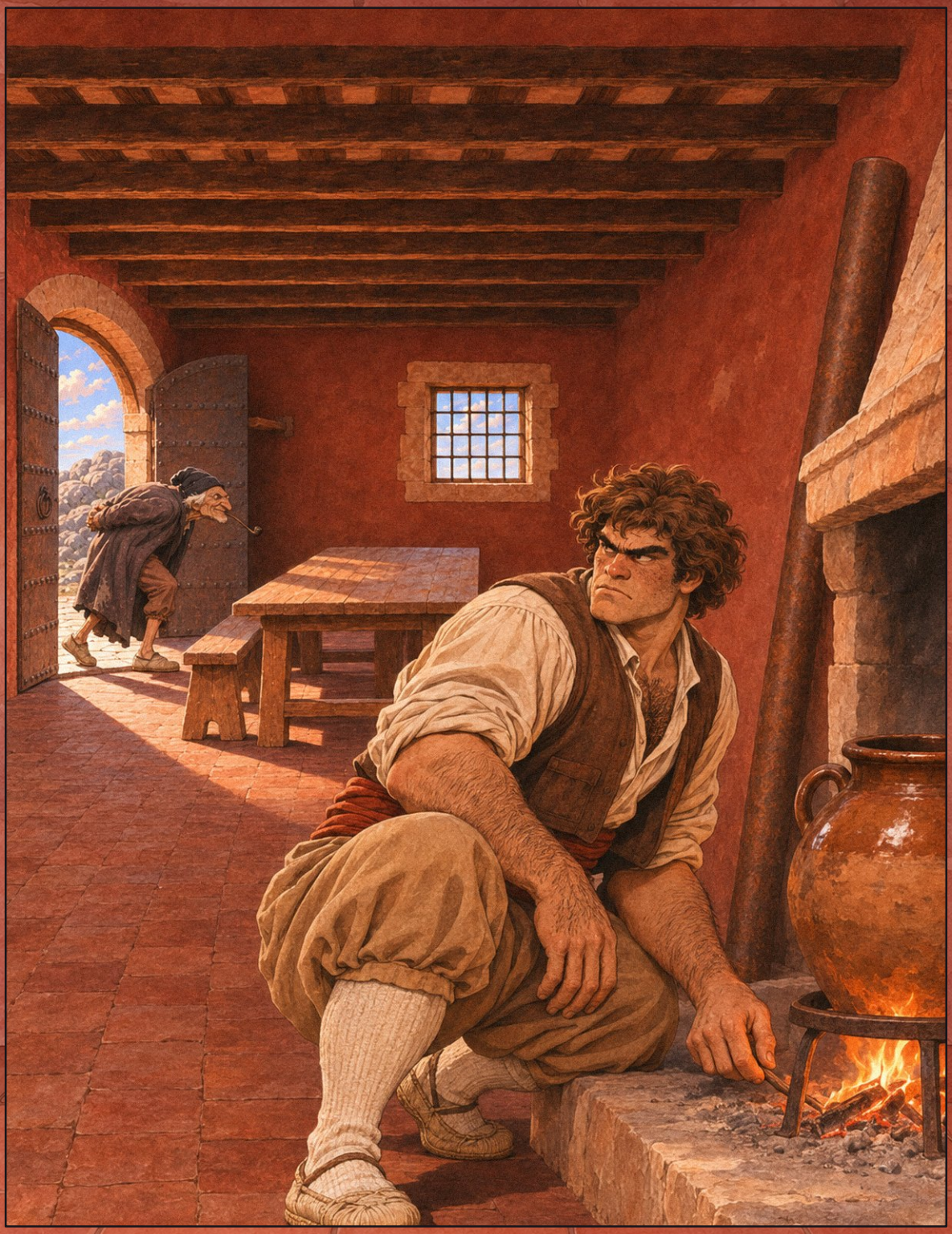

LO ENDEMÁ DEMATÍ SE'N VAN A CASSAR ES TRES MISSATJES, Y QUEDA ELL.

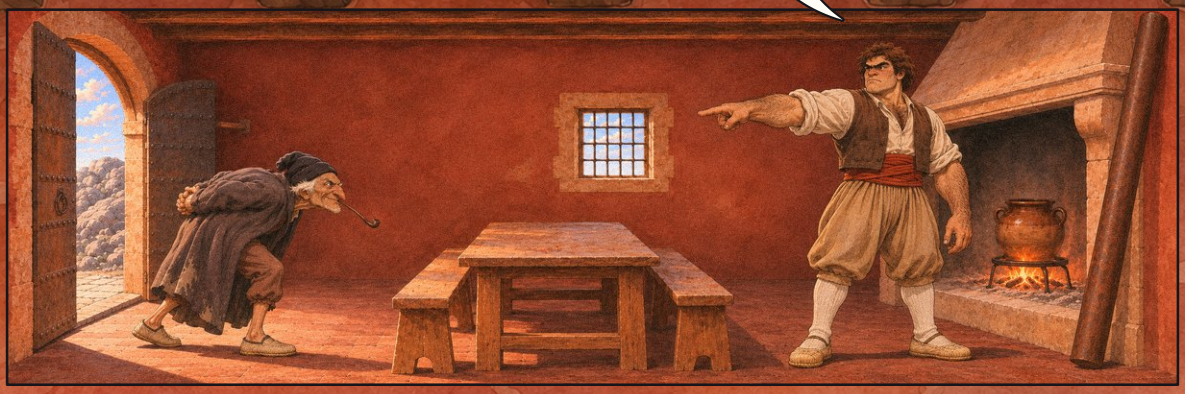
GRANDIET COMENSA FOCH, Y HI POSA S'OLLA AB AYGO.

AL PUNT SE PRESENTA'S JAY, PEU ROSSECH PEU ROSSECH, ACALAT ACALAT, Y AB SA PIPA EN ES MORROS.

SE'N ENTRA SENSA DIR ASE NI BESTIA, Y CAP DRET EN ES FOGÓ.

¡UEY, BERGANT DE SON AMETLER! EN AQUESTA CASA PER ENTRAR SE DIU ALABAT SIA DEU O AVE MARÍA PURÍSSIMA. ¡ARRERA A DIRHO!

NO'U PAGA: NO MÉS VUY UNA BRASA, Y ME'N TORN.

NO ME'N EMPATX.

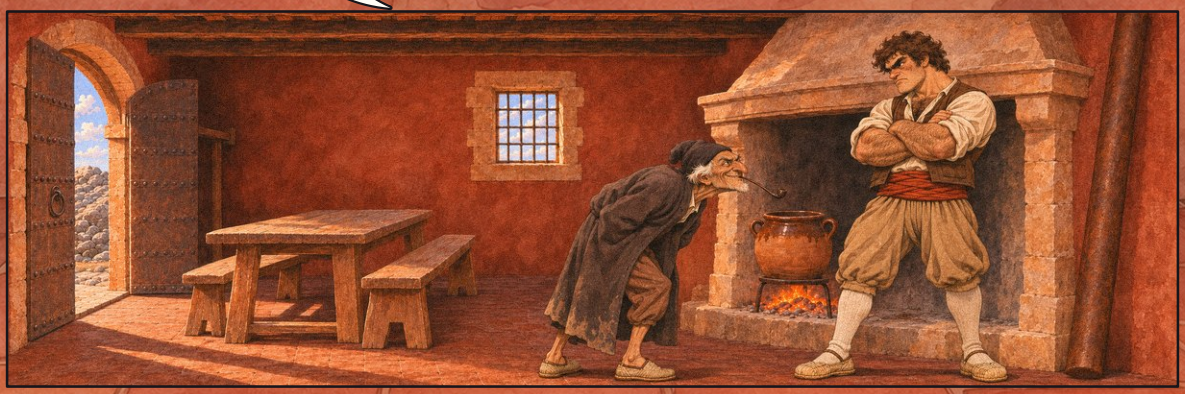
¡VAJA SI M'HI ACOSTARÉ! Y TE FARÉ SES FEYNES DINS S'OLLA PER AFEGITÓ.

¡AXÍ, FIET! ¡AXÍ!

¿VOLEU? ¿Y QUE ESTAU SEGUR DE QUE LA VOS VULGAN DAR?

¡YDÒ, ACOSTAUVOSHI EN ES FOGÓ, VEAM QUE VOS SUCCEIRÁ!

¿AY DE BO? MOSTRAU COM.

Y JA S'HA DESFETS ES CALSONETS, Y LI AMOLLA; PERÒ NO TENGUÉ TEMPS D'ACABAR SA FUNCIÓ, PERQUE'N JUANET LI PEGA GRAPADA, Y VA ESSER COM QU'AGAFAR UN LLEGOST: EL REBAT AB S'OLLA DINS ES FOGÓ, L'ATZUFA, EN FA UNA COCA.

BEN SEGUR DE QU'ERA MORT Y RE-DE-MORT, EL FERMA AB UNA CORDA P'ES GARRONS, Y EL PENJA A UNA ESTACA DE DERRERA SA PORTA.

TORNA COMPONDRE'S FOCH, HEY POSA UNA ALTRA OLLA AB AYGO, Y VA A TIRAR ADEFORA ES TESTS DE SA ROMPUDA.

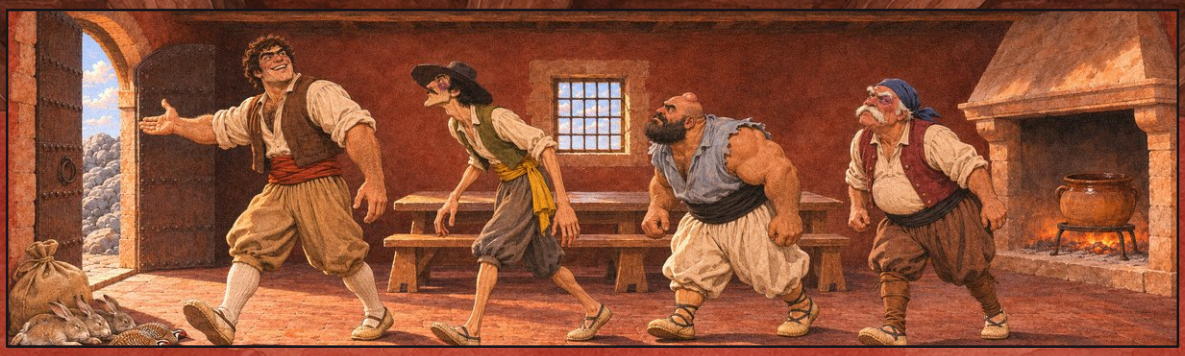
DEMUNT LES ONZE SE PRESENTAN N'ARRABASSA-PINS, N'ESCARDA-PENYES Y N'APUNTERA-PAREYS AB UNA BONA CASSADA.

ME TROBAN EN JUANET DEMUNT ES PORTAL, TOT XARAVEL-LÒ, Y JA L'ESCOMETEN:

LOS ENTRA PER MOSTRARLESHO DERRERA SA PORTA; Y ¿QUE ME'N DIREU?

ELL ES JAY JA NO HI VA ESSER A S'ESTACA.

LO QUE HI HAGUÉ EN TERRA, EN AQUELL ENDRET, UNA BASSA DE SANCH, Y LLAVÒ UN CARRERANY DE GOTES Y GLEVES FINS A UN RECÓ AHONT HI HAVÍA UN GRAN FORAT. VEREN QU'ERA SA BOCA D'UN POU SENSA COLL.

¡EL DIMONI ES ELL! ¡PER AQUÍ MOS ES FUYT ES BERGANT!

¡SÍ QUE'U HA D'ESSER EL DIMONI PER FORSA! PERÒ ¡JO NO SÉ COM PUGA ESSER ESTAT AXÒ!

ES QUE NO DEVÍA ESSER MORT DE TOT, Y DEU HAVER COBRAT ES DIMONI.

NO RES, DINEM; Y, EN HAVER DINAT, MIRAM DINS ES POU.

DINAREN, Y MIRA QUI MIRA PER TOT SI HI HAURÍA GENS DE CORDA, EN TROBAN UN REST COM UNA RODA DE CARRO Y DE MÉS DE DEU PAUMS D'ALT.

¡A VEURE QUI HI AMOLLAM!

AMOLLAUMHI A MÍ.

LI DONAN UN CORN, Y LI DIUEN:

EN NO HAVER D'AMOLLAR PUS CORDA, PEGAS UNA CORNADA: EN HAVERTE DE TREURE, EN PEGAS DUES.

EL FERMAN BEN FERMAT PER SA CINTA, Y L'AMOLLAN DINS ES POU: Y ELL PER ENDINS Y PER ENDINS; Y AQUELLS CORDA Y MÉS CORDA, Y ELL PER ENDINS Y PER ENDINS.

DES CAP D'UNA BONA ESTONA PEGA CORNADA, Y S'ATURAN D'AMOLLAR. PEGA DUES CORNADES, Y ESTIRAN.

ESTIRA QUI ESTIRA, L'ARRIBAN A TREURE DEMUNT.

ESTAVA MÉS BLANCH QUE LA PARET: SES BARRES LI HAVÍAN PRES ES TREMOLOR.

¡VAJA QUINA PASSADA! NO RES, T'HI AMOLLAREM A TU, ESCARDA-PENYES, VEAM SI FARÁS MÉS PORTELL.

AMOLLAUMHI YDÒ.

EL FERMAN BEN FERMAT PER SA CINTA, Y LI DONAN ES CORN.

EN NO HAVER D'AMOLLAR PUS, UNA CORNADA; EN HAVER D'ESTIRAR, DUES.

COMENSAN A AMOLLARLO: Y ELL PER ENDINS Y PER ENDINS; Y AQUELLS CORDA Y MÉS CORDA, Y ELL PER ENDINS Y PER ENDINS.

DES CAP D'UNA BONA ESTONA SENTEN UNA CORNADA, Y S'ATURAN D'AMOLLAR. LLAVÒ EN SENTEN DUES, Y ESTIRAN.

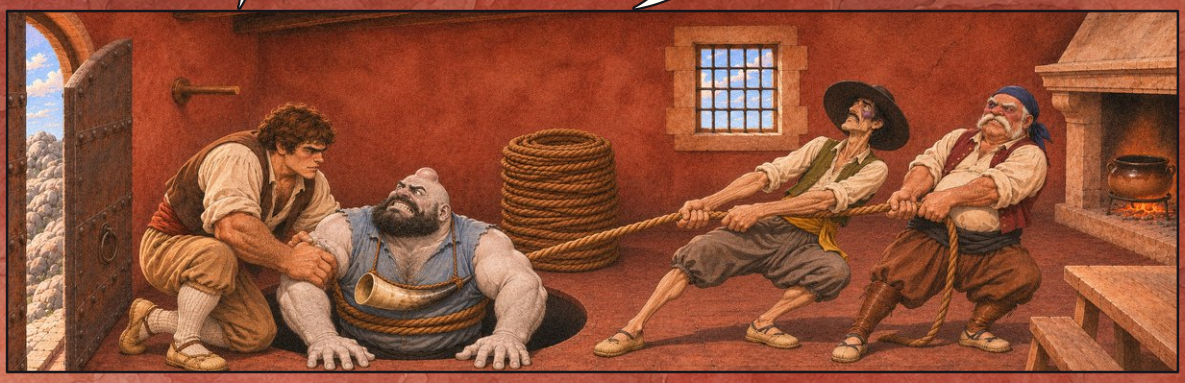
ESTIRA QUI ESTIRA, L'ARRIBAN A TREURE DEMUNT.

ESTAVA MÉS BLANCH QUE LA PARET: SES BARRES LI HAVÍAN PRES ES TROT.

¿Y QUE ES ESTAT? ¿QUE TAMBÉ VENS DE BUYT?

¡Y TANT DE BUYT! ¡RES PUS QUE FOSCA HE VIST! RES PUS, RES PUS. Y UNA FOSCA QUI GELAVA, QUE LA PORÍEN TAYAR A ESPASADES.

¿Y NO ETS ARRIBAT ABAIX TAMPOCH?

¡QUE HE D'ESSER ARRIBAT, DEU! ¿QUE NO VEYS QUE S'ATRAVESSA AB L'INFERN? ¡NO HI POSEU DUPTES! JA SENTÍA SA CALENTOR PER SES CAMES, Y SA FUMASSA M'ENTABANAVA DE TOT.

¡VAJA QUINA PASSADA! NO RES, ¡VEAM TU, APUNTERA-PAREYS, SI FARÁS MÉS CARRERA!

JO'N TENCH GANES. AMOLLAUMHI AL ACTE.

EL FERMAN BEN FERMAT PER SA CINTA, Y LI DONAN ES CORN, Y LI DIUEN:

EN NO HAVER D'AMOLLAR PUS, UNA CORNADA; EN HAVER D'ESTIRAR, DUES.

COMENSAN A AMOLLARLO: Y ELL PER ENDINS Y PER ENDINS; Y AQUELLS CORDA Y MÉS CORDA, Y ELL PER ENDINS Y PER ENDINS.

DES CAP D'UNA BONA ESTONA SENTAN UNA CORNADA, Y S'ATURAN D'AMOLLAR. EN SENTEN DUES, Y ESTIRAN.

ESTIRA QUI ESTIRA, L'ARRIBAN A TREURE.

AQUEST SÍ QUE LES HAVÍA PERDUDES A SES COLORS; PAREXÍA UN SENTENCIAT, TOT ES COS LI TREMOLAVA. COM QUE TENGUÉS MAL ESPAUMATIU.

¿VOL DIR TAMBÉ VENS AB SES MANS BUYDES TU?

¿Y TAMPOCH NO ETS ARRIBAT ABAIX?

¿Y AQUESTA SERÁ VERA?

¡NO ME'N PARLEU, L'AMO! ¡QUE'M TIREN D'UNA PASSA SI HE VIST RES PUS QUE FOSCA! PERÒ ¡QUINA FOSCA, GERMANETS! ¡GELA'S COR!

¿ABAIX, M'HEU DIT? ¿Y QUE NO VEYS QUE TIRA FINS A INFERN?

JO LO QUE VOS PUCH DIR QUE, NO SOLS M'ENTABANAVA SA FUMASSA Y ME SENTÍA SA CALENTOR PER SES CAMES, SINO QUE JA SENTÍA ES DIMONIS Y ES CONDEMNATS QUE DEYEN: DEXEM ES CEDASSET.

PERÒ LO MÉS FEREST ES ESTAT COM HE CORNAT, QUE M'HAN SENTIT; Y UNA PARTIDA JA HAN HAGUT PEGAT BOT Y ALTRE, Y AB SES UNGLES JA M'ARRIBAVAN P'ES PEUS, Y AB SA FORCA DEVERS SES ANQUES.

SOBRE TOT, SI NO ESTIRAU TAN DEPRESSA, M'ASSOLÍAN. ¡NO SÉ AB QUIN SANT HE TENGUT BO!

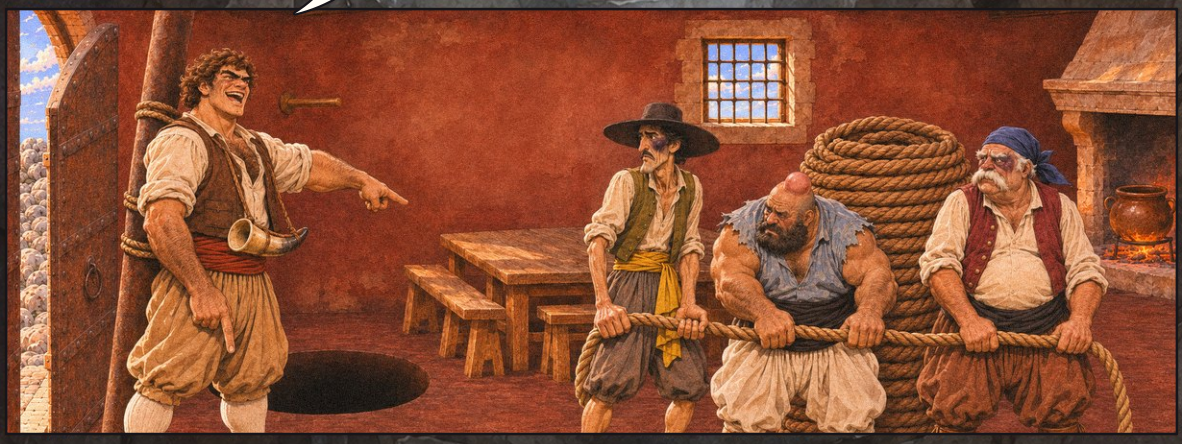
¡JA HO CRECH POCH, QU'AQUEST POU ARRIB A L'INFERN Y QU'HÁJEU SENTIDES AQUESTES COSES QUE DEYS!

¡QUIGOLLES QUE SOU TOTS TRES, Y MÉS PORUCHS QUE CONIETS QUE COMENSAN A SORTIR DE SA LLORIGUERA! ¡VAJA! NO SOU BONS PER RES... NI S'AYGO VOS GUANYAU.

COM PROU HAGUÉ RENYAT, DIU:

SOBRE TOT, AMOLLAUMHI A MÍ, Y COM MÉS CORNARÉ, MÉS CORDA AMOLLAU. EN NO TENIRNE PUS Y SENTIU CORNAR, ESTIRAU.

EL FERMAN PER SA CINTA BEN FERMAT, Y COMENSAN A AMOLLARLO: Y ELL PER ENDINS Y PER ENDINS, Y BONES CORNADES, Y AQUELLS CORDA Y MÉS CORDA; Y EN JUANET PER ENDINS Y PER ENDINS, Y CORNA QUI CORNA.

DES CAP D'UNA BONA ESTONA S'ATURAN D'AMOLLARLI CORDA. JA LA HI HAVÍAN AMOLLADA TOTA.

ALLARGA SES PUNTES DES PEUS, Y TROBA FORT: ERA EN ES FONS.

SE DESFERMA; DESTRÍA UNA CLARURA A UNA BANDA, S'HI ACOSTÁ, Y VA ESSER UNA MINA. HEY PREN, Y DE D'ALLÁ.

SA CLARURA AUMENTAVA, AUMENTAVA, Y SA MINA S'ENGRANDÍA, S'ENGRANDÍA.

COM SE'N TEM, SE TROBA DINS UN JARDÍ SA COSA MÉS PRECIOSA: TOT ERAN REDOLS DE TARONJERS, POMERES Y PERERES, AB UNA TORIA FORA MIDA, TOT CARREGATS DE TARONJES, POMES Y PERES;

ES ROSERS, CLAVELLERS, AUFABEGUERES Y VAUMEROSERES SE TOCAVAN, Y NO VOS POREU PENSAR FLORETA HERMOSA NI HERBA DE BONES OLORS QU'ALLÁ NO N'HI HAGUÉS A ROMPRE.

EN JUANET NO SE'N PORÍA AVENIR D'ALLÒ.

CUYDAVAN A BOTIRLI'LS UYS DE TANT QUE MIRAVA, Y NO SE'N PORÍA ASSACIAR.

TRESCA QUI TRESCA, M'AFINA BAIX D'UNA PERERA UNA FADRINETA D'UNA QUINZENA D'ANYS, HERMOSA COM UN SOL.

LI CLAVA LA VISTA, Y QUEDA AB UN PEU ALT, FERIT-L'Á, COM UN ENCENSAT.

¡O QUE LA HI TROBAVA DE GENTIL Y DE GARRIDA! COM QUE LA S'HAGUÉS DE MENJAR AB SOS UYS.

¡JOVENET, BON JOVENET! ¡NO T'ENTRETENGAS GAYRE PER AQUÍ, SI NO TENS SA VIDA AVORRIDA!

¿SA VIDA? JO NO LA VOLDRÍA, SI NO T'HAGUÉS DE VEURE A TU.

NO'M VEURÁS GAYRE TEMPS. FUIG SI NO VOLS MORIR TOT D'UNA;

PERQUE HAS DE SEBRE QUE SOM UNA FIA DE REY ENCANTADA, Y N'HI HA TRES QUE ME GUARDAN, QUE NO S'ATURAN MAY DE VOLTAR AQUEST JARDÍ, UN DERRERA S'ALTRE, PER QUE NO HI HAJE NINGÚ QUE LOS ENGÁN.

JO NO SÉ COM HAS POGUT ARRIBAR VIU AQUÍ: Y, SI NO TROMPITXES FORT, NO TE'N HI TORNARÁS.

Y ¿QUI SON AQUESTS TRES?

UNA SERP DE FOCH, UN BOU DE FOCH, Y UN JAY.

¡YDÒ MOS VEUREM SES CARETES!

¡JESUS, JOVENET, QUE VAS DE TAPAT! ¡NO T'HO CREGAS PODERTHI POSAR AB ELLS! JO NO SÉ'S CONTE DES QUE SON VENGUTS, ES MÉS ESFORCEGATS DEL MON, Y TOTS HAN FETA FETXIDA.

¡JOVENET, PER AMOR DE DEU, LLEVETHO DES CAP! ¡FUIG ABANS DE PUS REMOR!

YDÒ ¡HO VEUREM SI'N FERÉ JO!

¿JO FOGIR? TU NO'M CONEYS, SEGONS VEIG. SOM EN JUANET DE L'ONSO, Y EN JUANET DE L'ONSO NO ES FUYT MAY.

HEY VUY UN ARRAP AB SA SERP DE FOCH Y ES BOU DE FOCH, Y SOBRE TOT AB SO JAY: QUE SI ES QUI'M SOSPIT, HAURÁ TOPAT A MALA MATA AB MÍ, JO T'HO ASSEGUR.

MIRA, YDÒ, SI ES QUE T'HAJES DE PROVAR AB ELL, TE MENARÁ DINS UNA CAMBRA PLENA D'ESPASES BEN LLUENTES, PER QUE'N TRIYS UNA:

TU NO N'HAS DE VOLER CAP, EN NO ESSER UNA DE VEYA Y ROVEYADA QUE VEURÁS A UN RECÓ. SES ALTRES SON DE CANYA, EN QUE PARESCAN TOT LO MON.

ENCARA SA FADRINETA TENÍA SA DERRERA PARAULA A SA BOCA, COM COMENSAN A SENTIR UNS CIULOS, QUE FEYEN ALSAR ES CABEYS DES CAP, Y UN RENOU D'ESCATA SA COSA MÉS ESCARRUFADORA.

ERA SA SERP DE FOCH QUE S'ERA TEMUDA DE'N JUANET, Y SE'N VENÍA CAP A ELL BEN ACANALADA.

EN JUANET NO L'ESPERÁ: LI SURT A CAMÍ BRANDANT SA BARROTA DE CENT QUINTARS.

COM LA TENGUÉ A BON DRET, LI ENTEFERRA VENTAY DEVERS ES CAP, Y LE HI ESCLAFA, PERÒ BEN ESCLAFAT.

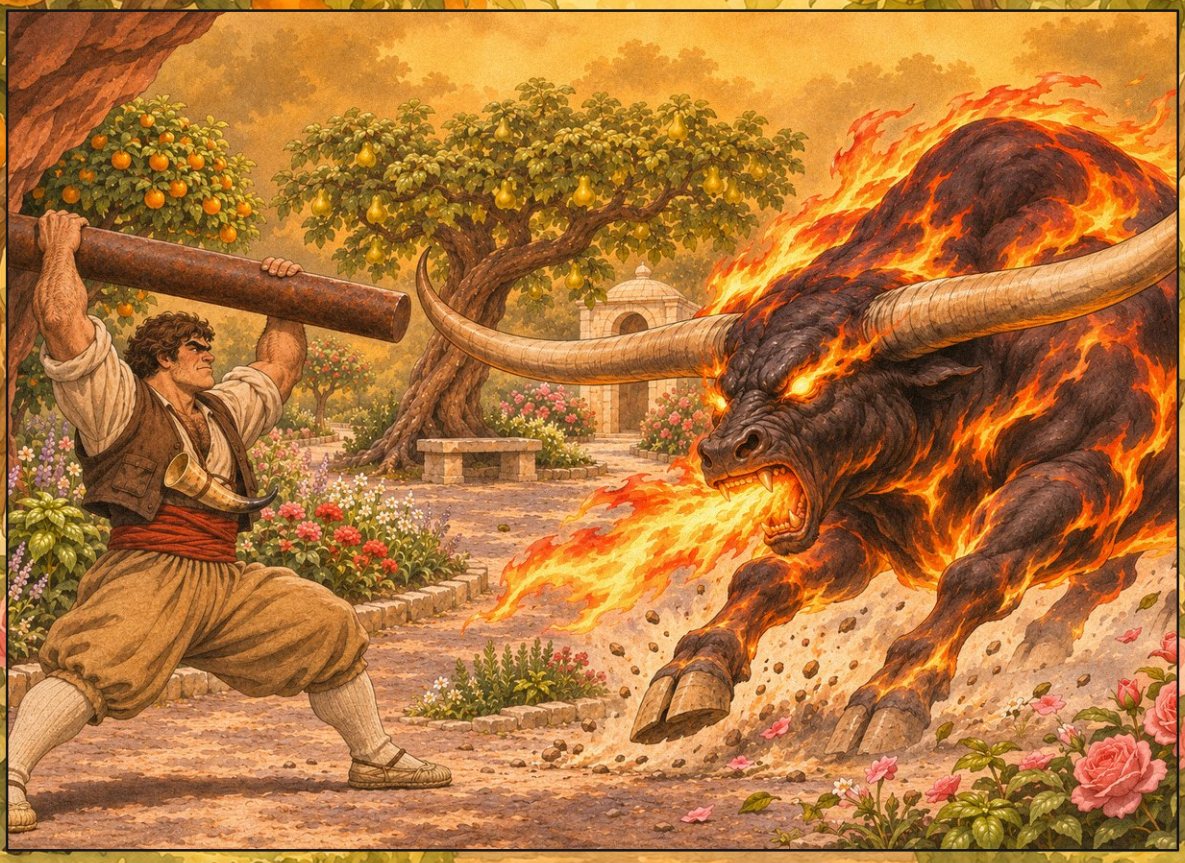
LI ETZIBA ALTRES SET VENTOVES, Y SA SERPETOTA QUEDÁ TOTA BOCINS.

TOT EMB U S'ENTREGA, CORRENTS DE QUATRES, ES BOU DE FOCH, QU'HAVÍA SENTIT ES TELABASTAIX. AMOLLAVA UNS BRAMULS QUE GELAVAN SA SANCH DINS SES VENES.

ERA UN BOVOT COM UN ELEFANT, AB UN RECOLL COM UN COSSI, AB UNES BANYES QUE DUYEN TRES BRASSES D'ORDE. TREYA FOCH P'ES QUIXALS, FOCH P'ELS UYS, FOCH PER TOT EL COS.

EN JUANET NO L'ESPERÁ GENS. LI SURT AL ENCUANTRE, BRANDANT SA BARROTA DE CENT QUINTARS.

LI ENCIVELLA VENTAY DEVERS ES CAP, Y N'HI FA UNA COCA.

S'ANIMALOT PEGA GRUFADA EN TERRA, TIRA QUATRE COSSES, Y AXAMPLA'S POTONS.

AQUÍ COMPAREIX ES JAY, PEU ROSSECH PEU ROSSECH, ACALAT ACALAT. ERA AQUELL METEIX DIMONI DE JAY; Y DIU, FENT SA FEL:

¡AH GRAN POLISSÓ! ¿A DINS CA-MEUA Y TOT VENDRÁS A FERME AQUESTA DESTROSSA? ¡NO TE'N ESCAPAS AQUEST PICH!

PERÒ NO'T CREGAS QUE TE VULGA ESCÁBETXAR USANT DE TRAYDORÍA. TU AB UNA ESPASA Y JO AB UNA ALTRA; Y UN DES DOS HEY HA DE QUEDAR.

¡Y SERÁS TU QUE HI QUEDARÁS, MIRA QUINA HORA T'HO DICH! ¡ANEMHI ARA METEIX, Y TRIARÁS SA QUE VULGUES!

¡JA HI HAURÍEM D'ESSER!

SE'N VAN DINS AQUELLA CAMBRA, Y SES PARETS ESTAVAN TOTES PLENES D'ESPASES.

N'HI HAVÍA DE LLARGES, DE CURTES, DE MITJANSERES, DE VOLTADES, DE DRETES, DE TOTES SES CLASSES QUE VOS POGUEU PENSAR; PERÒ TOTES BEN LLUENTES, NOVES FLAMANTS, AB UN TAY QUE PAREXÍA QUE SE'N HAVÍA DE DUR UN CABEY AL AYRE.

¡VAJA! TU METEIX TRÍA SA QUE VULGUES.

EN JUANET MIRA QUI MIRA, AFINA SA VEYA Y ROVEYADA A UN RECÓ, Y JA LA TENGUÉ EN SES MANS.

AQUESTA ES SA QUE JO VUY.

¿Y AQUESTA ANIRÁS A PENDRE, QUE NO TÉ TAY NI UN FÒTIL MORT?

¿QUE VOLEU QUE VOS DIGA? ES SA QUE M'AGRADA MÉS.

NO RES, DEL TEU SE PAGARÁ SÍ LA PRENS. AXÒ HAS D'ESSER TU. ¡JO JA HE DIT MASSA! A MI'M CONVÉ QUE LA PRENGAS.

¡JA'N VA FER ES POLISSÓ DE REVOLTERÍES Y N'EMBOLICÁ DE FIL PER QUE NO LA PRENGUÉS, PERÒ'N JUANET NO'N VOLGUÉ ALTRA; Y ARRIBÁ A DIR:

SES RAONS SIEN ACABADES: JO JA HE TRIAT. TRIAU VOS DEPRESSA, O SI NO VOS ENVEST.

ES JAY NO TENGUÉ ALTRE REMEY QUE DESPENJAR UNA D'AQUELLES ESPASES TAN LLUENTES.

SE POSAN UN DEVANT S'ALTRE, PEU ENVANT PEU ENRERA; Y JA SON PARTITS, ESPASADES D'UN VENT Y ESPASADES DE S'ALTRE.

VOS ASSEGUR QUE TOTS DOS TREYEN S'ESTAM DE BONA MANERA, Y QUE'L SE VETLAVEN A N'ES BLE, Y QUE S'HI PEGAVAN A FERIR.

PERÒ COM S'ESPASA DES JAY ERA DE CANYA, MALDEMENT FERÍS, NO FEYA GAYRE MAL.

ARA SA DE'N JUANET JA ERAN ALTRES CINCH CENTES: ALLÁ HONT TOCAVA FEYA MAIG.

SI'S JAY NO FOS ESTAT TAN BON ESGRIMADOR, SI NO HAGUÉS BOTAT TAN FALAGUER, AB SA PRIMERA EN JUANET L'ARRONSAVA.

AL PUNT ESTIGUÉ PLE DE TRAUS Y ESCARRINXADES QUE BROLLAVAN SANCH A LA VELA.

A LA FÍ, VEENTSE PERDUT DE TOT DE TOT, HO DONA A SES CAMES PER NO ESSERHI DEMÉS.

EN JUANET LI PITJA DERRERA. ANAVA A ENCIVELLARLI SU'S MITX DE SA CLOSCA: S'ESPASA LI RECATXA, LI APLEGA UNA OREYA Y LA SE'N DU NETA.

ES JAY AQUÍ PEGA FUA, Y FONCH COM UN LLONZÍ: NO'N VEREN LA POLS.

EN JUANET APLEGA AQUELLA OREYA Y LA SE POSA DINS SA BUTXACA.

COMPAREIX BOTANT Y SALTANT D'ALEGRÍA, CUYDANT A FER UY DE CONTENTA, SA FADRINETA ENCANTADA, CRIDANT COM UNA LOCA:

¡JA ESTICH LLIBERTA! ¡JUANET TU M'HAS SALVADA! ¡ANEM A CA-MON PARE, Y MOS CASAREM!

¡TU M'HAS GUANYADA, M'HAS FETA TEUA; Y TEUA HE D'ESSER, SURTA D'HONT SURTA!

NO VOS DICH RES SI LI AGRADÁ AQUEST SÒ A N'EN JUANET.

DE CONTENT QU'ESTAVA NO CERNÍA DE SON CEDÁS.

FIETA, ¡A VEURE PER HONT PRENIM!

PER AQUÍ HONT TU ETS VENGUT.

SE'N VAN CAP A SA MINA, S'HI AFICAN, Y, COM FOREN EN ES FONS DES POU, PAUPANT PAUPANT TROBAN SA CORDA, Y ELL DIU:

VEUS, FIETA, ARA MOS TROBAM EN ES FONS D'UN POU.

AQUÍ DALT HEY TENCH TRES MISSATJES, QUE, EN FERLOS SENYA AB AQUEST CORN, ESTIRARÁN, Y MOS TREURÁN. TE PUJARÁN A TU PRIMER.

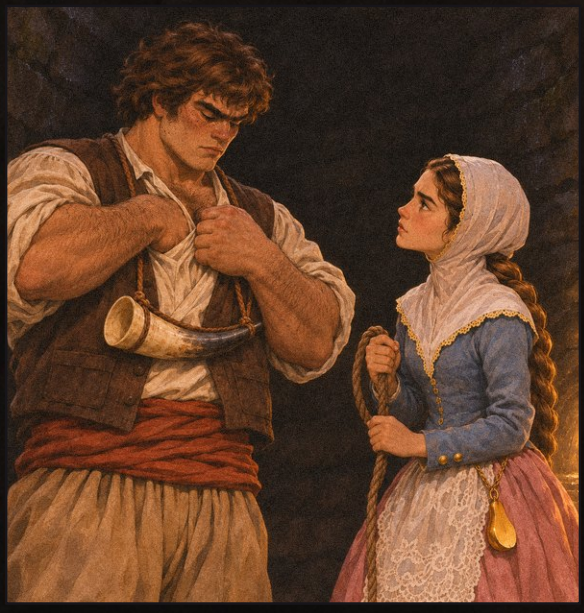

YDÒ MIRA, PER LO QUE PUGA SUCCEIR, JAS AQUESTA SABATETA MEUA, TOTA D'OR, Y AQUESTA MITJA PERA, TAMBÉ TOTA D'OR. GUÁRDEU BE PER UN SI ACÁS.

EN JUANET PREN SA SABATETA Y SA MITJA PERA, LES S'AMAGA BEN AMAGADES,

FERMA SA FADRINETA PER SA CINTA; Y SE POSA A CORNAR, Y BONES CORNADES.

ES MISSATJES SENTAN ES CORN, Y SE POSAN A ESTIRAR.

ESTIRA QUI ESTIRA Y ESTIRA QUI ESTIRA, ACABAN SA CORDA, Y ME VEUEN PUJAR AQUELLA ATLOTA TAN GUAPA Y TAN GUAPA.

NO N'HAVÍAN VISTA CAP MAY QUE LI ARRIBÁS DE CENT LLEGOS.

SI AGRADAVA BEN RE-DE-MOLT A UN, AGRADAVA RE-DE-MOLT MÉS A S'ALTRE.

NO SE'N PORÍAN ASSACIAR DE MIRAR LA SE.

¡AH FIETS! ¡DE BONES ME SOM ESCAPADA!

SOM SA FIA DEL REY Y POBILA, Y NO SÉ'S CONTE D'ANYS QU'ESTAVA ENCANTADA, SENSA GENS D'ESPERANSA DE QUE'M DESENCANTASSEN MAY.

FIGURAUVOS QUINS UYS DEVÍAN BADAR AQUELLS COM LA SENTÍAN.

¡JA LE HI TROBAVAN GROS TOT ALLÒ!

TOT EMB U SENTEN CORNAR DE BELL NOU.

ERA'N JUANET QUE JA ESTAVA FERMAT, Y LOS FEYA SENYA.

JA SON PARTITS A ESTIRAR, ESTIRA QUI ESTIRA.

COM JA TENÍAN LA MITAT DE CORDA DEFORA, TOTS TRES S'AVENGUEREN DES PENSAMENT.

AMOLLEMLI, ARA QUE'L TENIM TAN AMUNT, Y CAURÁ MORT; Y TREUREM BUSCA QUIN DE NOLTROS TRES SE CASA AB AQUESTA.

ES QUI S'HI CAS, EN TENIR SA CORONA, HA DE FER ELS ALTRES DOS GENERALS DE MAR Y TERRA.

DIT Y FET, AMOLLAN A SA CORDA, Y PEGAN CRIT:

¡RE CENT MIL DIMONIS! ¡MOS HA ESCAPAT!... ¡CAP COM AQUESTA!...

¡BONA NIT, AMO NOSTRO! ¡JA L'HA FETA!... ¡A L'HORA D'ARA JA ES TOT TROSSOS!...

¡POBRE HOMONET! ¡RE CENT MIL DIMONIS!

COM SA FADRINETA VEU ALLÒ SA PENA L'ESTRANGOLA, TORS ES COLL, Y CAU TAN LLARGA COM ERA, LO METEIX DE MORTA.

AQUELLS TRES LA SE CARREGAN, Y LA SE'N DUEN A CA'L REY.

COM SOM PARE Y SA MARE LA VEREN, CUYDAREN A FER UY DE PLORAR.

PER UNA PART ESTAVAN CONTENTS DE VEURELA SALVADA, ALLÁ HONT SE CREYEN JA NO HAVERLA DE VEURE PUS; PER S'ALTRE PART SA PENA LOS MATAVA DE QUE LES HO HAGUESSEN DUYTA D'AQUELLA MANERA.

AQUELLS TRES POLISSONS DIGUEREN QUE COM NO ERAN CAYGUTS MORTS DES MALAVEIG QU'HAVÍAN HAGUT DE FER PER DESENCANTAR Y SALVAR LA PRINCESA, JA NO HI CAURÍAN MAY; Y QUE ESPERAVAN QUE LOS DONARÍEN ES PREMI QUE S'HAVÍAN GUANYAT.

VOLTROS TRES LA M'HEU DUYTA, UN DE VOLTROS TRES LA TENDRÁ, SI ELLA HI CONSENT.

TREUREU BUSCA. A N'ELS ALTRES DOS LOS FEREM COSA GROSSA. NO VOS QUEXAREU DE MÍ.

A LA FI LA PRINCESA COBRA'S SENTITS, Y CONTA TOT LO QU'HAVÍA PASSAT.

ES TRES POLISSONS NEGAVAN COM L'ÁNIMA DE JUDES, JURANT Y PERJURANT QU'ERA AXÍ COM ELLS DEYEN, Y QUE AQUELLA ATLOTA ANAVA MALAMENT DES CAP;

QUE, AB SA CARTA GALLEGA QU'HAVÍA HAGUDA DE CÒRRER PER SORTIR DE S'ENCANTAMENT, ES SEU SENY PER FORSA HAVÍA D'HAVER PATIT UNA MICA;

Y QUE SOBRE TOT, ELLS ERAN TRES, Y ELLA NO MÉS ERA UNA, Y ES TESTIMONI DE TRES VALÍA MÉS QUE'S D'UN, SOBRE TOT ESSENT AQUEST DONA.

EL REY ESTAVA APURAT DE TOT: NO SABÍA PER HONT PENDRE.

ARA ANEM A N'EN JUANET DE L'ONSO.

COM AQUELLS LI AMOLLAREN Y VA VEURE QUE SE'N ANAVA CAP AVALL, ENTRAVESSA SA BARROTA EN ES PAREDAT DES POU, Y HI QUEDA AXENCAT.

¿QUE DIMONI SERÁ ESTAT AXÒ?

¡VAJA QUIN PERBOCH!... ¡Y SA CORDA Y TOT QUE M'HAN AMOLLADA!

PER ESSER DE DESGRACIA, TAN METEIX SERÍA MOLT. PER ESSER FET APOSTA... ¡O SI'U HAGUESSEN FET APOSTA!...

SIA COM SIA, JO ESTICH AQUÍ DINS, Y ELLS... ¡DEU SAB AHONT SON! ¡DEU SAB QU'ES D'AQUELLA HERMOSURA MEUA!

PODEU PENSAR QUIN CAP DE FIL DEGUÉ PENDRE, QUIN SEMENTER FARÍA EN JUANET, AXENCAT DEMUNT SA BARROTA, DINS AQUELL POU, A LES FOSQUES, SENSE CAP ESPERANSA DE SORTIR NI D'ATÉNYER MAY AQUELL TRESOR, ¡AQUELL GRAN TRESOR QUE ENCARA NO L'HAVÍA TROBAT, COM JA LI ERA FUYT DE SES MANS!

DES CAP D'UN PAREY DE DÍES, SA FAM EL COMENSA A PETXUCAR FORT; PERÒ ENCARA SA RABIA EL SOBREGUETJAVA MÉS QUE SA FAM.

PAUPANTSE, SENSE SEBRE PER QUE, SES BUTXAQUES, SE TROBA AQUELLA OREYA DES JAY; Y JA LI PEGA CLAVADA PER MENJARLA SE.

ENCARA NO LI HAGUÉ CLAVADES SES DENTS, COM SENT UNA VEU QUE DIU:

¿QUE MANA, MI AMO?

¿QUE MAN? QUE ME TREGAS D'AQUÍ DINS MÉS QUE DEPRESSA.

TOT D'UNA SENTÍ QU'AGAFAREN SA BARROTA PER CADA CAP; Y PER AMUNT Y PER AMUNT, AB UN SANTIAMÉN VA ESSER DEDALT.

SE CARREGA SA BARROTA EN ES COLL, Y CAP A CA'L REY MANCA GENT.

COM FEYA UN PAREY D'HORES QUE CAMINAVA, LI VA OCÓRRER:

BEN MIRAT, AXÍ METEIX ES GROS QUE AB UNA CLAVADA A N'AQUELLA OREYA HAJA POGUT SORTIR DES POU.

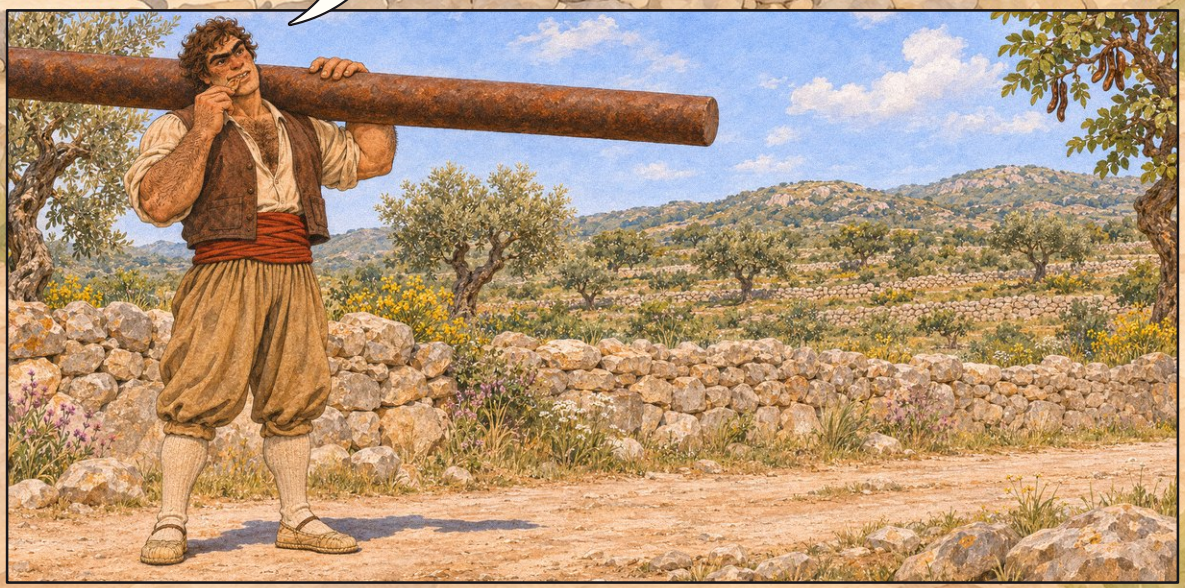
SI AB UNA ALTRA ME PLANTAVA DEVANT CA'L REY, ¡JA M'HI DIRÍA EN POPA!

DIT Y FET, SE TREU S'OREYA, LI ENCIVELLA CLAVADA, Y SENT UNA VEU:

¿QUE MANA, MI AMO?

ESSER DEVANT CA'L REY.

ENCARA NO'U VA HAVER DIT, COM SENT QUE L'EMBRAONAN, Y ¡ZEEE! DE D'ALLÁ, LO METEIX D'UNA BALA QUI SURT DES CANÓ, SENSE TENIR TEMPS DE REPARAR GENS PER HONT PASSAVA, COM SE'N TEMÉ FONCH DEVANT CA'L REY.

¡BONO! ¡A VEURE QUINA LA FEYM ARA!

SI ME PRESENT A N'EL REY Y LI DICH QUE SOM JO QUE LI HE DESENCANTADA SA FIA, LO PRIMER QUE'M DIRÁ: ¿Y ELLA AHONT ES? ¿L'HAS DESENCANTADA, Y NO LA DUS?

Y JO ¿QUE LI HE DE DIR: LA M'HAN PRESA?

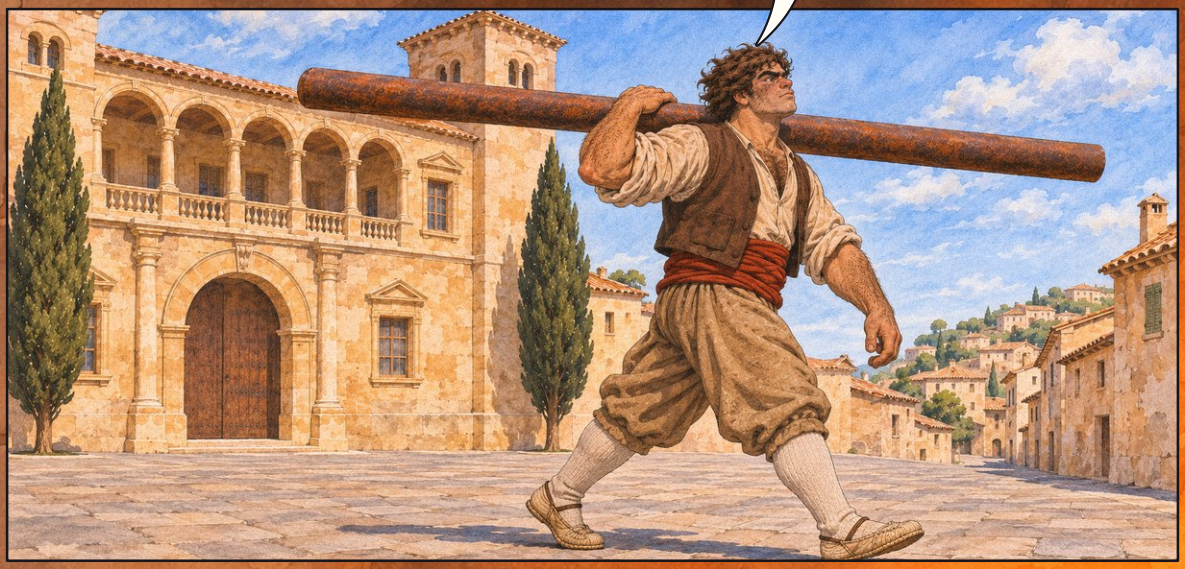
M'ENVIARÁ A FREGIR OUS DE LLOCA, Y FARÁ BE; Y JO ME'N HAURÉ DE TORNAR SENSE RES A N'ES FUS, CUL BATUT Y CARE ALEGRE.

PENSA QUI PENSA QUE FARÍA, QUE NO FARÍA, A LA FI DIU:

SOBRE TOT, BARCA ATURADA NO GUANYA NÒLITS, Y DE QUALQUE CAP HEM DE FER ESTELLES...

NO RES, DONEM TEMPS A N'ES TEMPS. ME LLOGARÉ A QUALQUE PART PER ES PA, FINS QUE TROBEM PORTELL PER DESFERMOS D'AQUESTS TRUNFOS.

SE LLOGA A CA UN FERRER QUE TENÍA UNA PARTIDA DE MOSSOS.

JA'U CRECH QUE'N JUANET GUANYAVA A TOTS D'UN BON TROS. MANETJAVA'S MAY, COM SI FOS UNA PAYA, Y ES MESTRE ESTAVA TOT ALABAT AB ELL.

COM VENÍA UNA FEYNA AHONT HAVÍAN DE PEGAR FORT DE TOT, ELL AGAFAVA SA BARROTA, Y AB UN PAREY DE COPS EN SORTÍA.

¡SABEU QUINS UYS QUE FEYEN ES MESTRE Y ES MOSSOS Y ES VEYNATS QUE SE'N ADONAVAN!

LI MENAVAN UNA POR QUE NO ES DE DIR.

BE FILAVA AQUELL CAPET SEU; PERÒ NO'N SABÍA SORTIR EN VÍA NINGUNA D'AQUELL MARRUELL AHONT SE TROBAVA; FINS QUE, APURAT Y FENTSE TRONS DE TOT VA DIR:

ARA TORNEM A LA PRINCESA.

CANSADA LA POBRE DE DIR PER COSA CERTA QUE'S QUI L'HAVÍA DESENCANTADA NO ERA CAP D'AQUELLS TRES ALEXANDRES QUE JURAVAN Y PERJURAVAN QU'ERAN ELLS, ARRIBÁ A DIR, PER LLEVARLOS SE DE DEVANT:

NO'M CASARÉ, EN NO ESSER AB UN QUI'M PRESENT MITJA PERA D'OR COM UNA MITJA QUE JO'N TENCH Y UNA SABATETA D'OR COM UNA QUE ME'N FALTA.

AQUÍ EL REY FA UNES DÍCTES QUE'S QUI PRESENT MITJA PERA D'OR Y UNA SABATETA D'OR AXÍ Y AXÍ, SE CASARÁ AB SA SEUA FIA.

BONA LA VA HAVER DITA'L REY: TOTS ES COMTES, MARQUESOS, PRINCEPS Y REYS FADRINS SE PRESENTAVAN AB MITJES PERES Y SABATETES D'OR; PERÒ LES POSAVAN DEVORA SES DE SA FIA DEL REY, Y NO N'HI HAVÍA CAP QUE FOS GENS CONSEMBLANT.

AQUELL FERRER UN DIE CONTA DEVANT ES MOSSOS AXÒ QUE PASSAVA, Y EN JUANET DE L'ONSO, DIU:

JO'M DONARÍA AB CORATJE DE FER AQUESTA MITJA PERA Y AQUESTA SABATETA.

TOTS SE'N RIGUEREN D'ELL, Y N'HAURÍAN FETS TRES DÍES SI NO HAGUESSEN MENADA TANTA POR A N'ES SEUS PUNYS.

¿Y'U DIUS DE BO QUE LES FARÍAS?

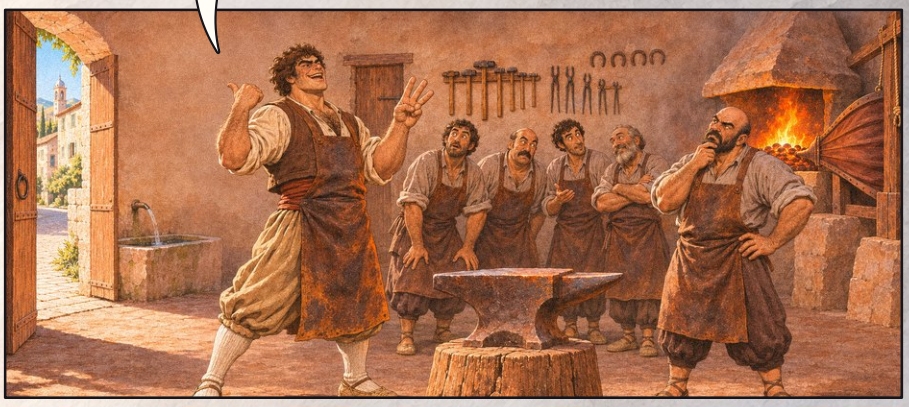
YDÒ, JO HI POS SES BESTRETES.

Y TANT DE BO.

YDÒ, VENGA UN FLASCO D'AYGORDENT, UNA PANERA DE NOUS Y UN MARTELL, Y TANCAUME DINS UNA CAMBRA AB UN LLIT PER JEURE;

Y DES CAP DE TRES DÍES M'OBRIREU.

HO FEREN TOT AXÍ COM ELL LOS HAVÍA DIT.

ELL SE COLGA, Y CADA INSTANT ESCLAFAVA UN PAREY DE NOUS AB SO MARTELL, SE MENJAVA'S BESSONS Y SE CALAVA UNA BONA TÍMBOLA D'AYGORDENT.

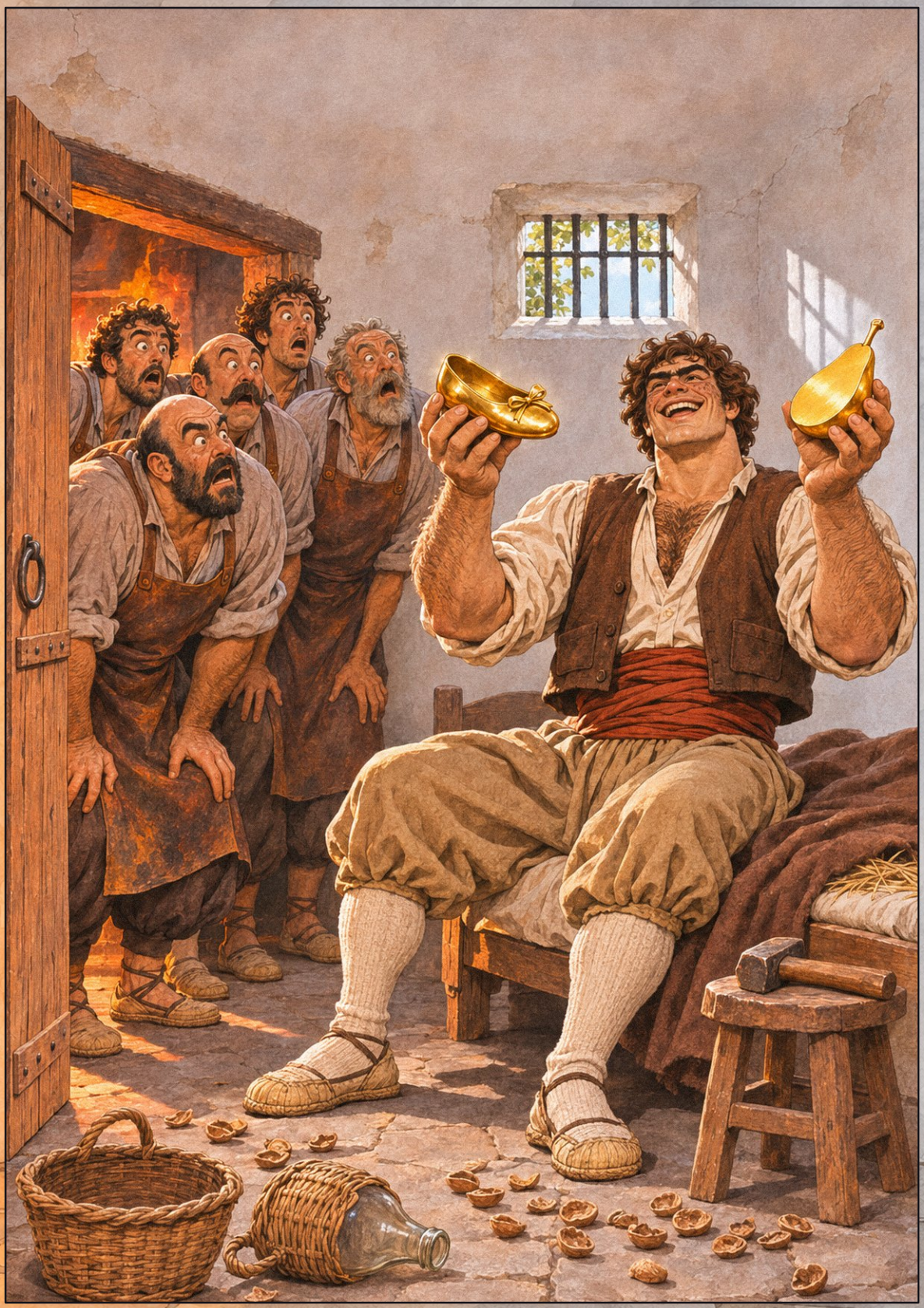

¡JA SERÁ'L DIMONI SI LES FA!

...DEYEN ES MESTRE Y ES MOSSOS, BEN CREGUTS QU'AQUELLS TOCHS ERAN QUE TRABAYAVA A LA VELA.

PASSATS ES TRES DÍES OBRIN, Y EL TROBAN AB SA MITJA PERA D'OR Y SA SABATETA D'OR EN SES MANS.

QUEDAREN AB SOS CABEYS DRETS.

L'ACOMPAYAN A CA'L REY, PRESENTA SA MITJA PERA Y SA SABATETA, LES POSAN DEVORA SES DE LA PRINCESA, Y FOREN JUSTIFET JUSTIFET. JA NO PORÍEN ESSER PUS CONSEMBLANTS.

EL PRESENTA A LA PRINCESA AL ACTE.

NI EL REY NI NINGÚ HI POSÁ CAP DUPTE.

A N'ARRABASSA-PINS, N'ESCARDA-PENYES Y N'APUNTERA-ARADES LOS PERDONAREN LA VIDA, AB UN TAL QUE SE'N ANASSEN A MATAR MOROS, Y NO S'ACOSTASSEN PUS DEVERS LA CORT.

SA FIA DEL REY Y EN JUANET DE L'ONSO SE CASAREN, Y VAREN VIURE COM JUSEP Y MARÍA FINS QUE FOREN MORTS.

Y AL CEL MOS VEGEM TOTS PLEGATS.

En Juanet de l'Onso
Rondalles Mallorquines · 33

Contada per n'Antonina Cordera, el sen Toni Nebot Leu, y el sen Gaspar Busquets, de Son Servera; en Toni Garrit y n'Elisabeth Riera de Sent Llorens des Cardessar; D.ª Francisqueta Dameto y Rossinyol de la Ciutat de Mallorca; y n'Antonina Canyelles de Bunyola, y madó Margalida de ca'n Xéu d'Estallenchs. Replegada per Mn. Antoni M. Alcover. Torre Nova, Agost de 1897.

Aplech de rondayes mallorquines d'en Jordi des Recó. Tom III, primera edició. Ciutat de Mallorca, Tip. Católica de Sanjuan, germans, 1898. Planes 26-61.

Text d'Antoni Maria Alcover i Sureda (1862-1932), de domini públic perquè fa més de 80 anys que va morir. Les paraules són les de l'edició de 1898, sense modernitzar.
Transcripció feta de bell nou damunt l'exemplar de la Harvard College Library.

Adaptació al còmic i il·lustracions generades amb intel·ligència artificial.
Edició de Guillem Cantallops Ramis, 2026. Llicència CC BY-NC-SA 4.0 per a tot el que no és text d'Alcover.
Versió 9 · 2026-11-22

